

RUDAR

PREMOGOVNIK
VELENJE

CASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE, ŠTEVILKA 3, APRIL 1997, LETO XXXI

SISTEM VREDNOT PODJETJA

Vrednote – življenjski kažipot

Kadar v podjetje pridejo novi sodelavci, jih v tako imenovanem assessment postopku povprašamo tudi, kako bi rangirali dvaindvajset vrednot: družbeno pripadnost, imetje, ljubezen, moč, modrost, nove izkušnje, osebno izpopolnitev, osebno varnost, otroke, počitek, poklic, preskrbljenost s hrano in pijačo, razumevanje s partnerjem, razumevanje s starši, spoštovanje družbenih načel, svet lepote, svobodo, udobno življenje, ugled v družbi, ustvarjalne dosežke, vero in zvesto prijateljstvo. Vprašani so najvišje postavili razumevanje s partnerjem, otroke, poklic, prijateljstvo, pa tudi svobodo in osebno varnost.

V vrednotah se zrcali vse, kar človeku resnično nekaj pomeni, tisto, kar je zanj najbolj vredno, dragoceno in sveto. Tako pravi psiholog Janek Musek. Vrednote so pomemben del človekove motivacije in vse človekove osebnosti. Motivi pa so tisto, kar spravlja v tek vso našo osebnost, vse naše delovanje. Ljudje pojmujejo vrednote na eni strani kot stvari, ki vzbujajo zadovoljstvo, in na drugi strani kot stvari, ki ustrezajo normam. Vrednote so tesno povezane z moralno in z etiko. Moralni sistemi in sistemi vrednot so se spreminjali z razvojem civilizacij in kultur.

Vrednote kot pojmovanje zaželenega vplivajo na to, kako se ljudje odločajo za akcije in kako ocenjujejo pojave. Vrednote usmerjajo obnašanje. Vrednostne orientacije so različne glede na spol, starost, družbeni sistem, kulturo...

Človek se prilagaja vrednostnim sistemom in tudi vrednostni sistemi se morajo prilagajati človeku. Bolj ko mu je prilagojen, bolj ga bodo ljudje sprejemali.

Tudi v našem premogovniku imamo oblikovan vrednostni sistem. To je tisto, kar v podjetju cenimo, je za nas pomembno, nam omogoča obstoj in zagotavlja prihodnost.

Že s sloganom "Bogastvo podjetja so ljudje" smo povedali, da je na prvem mestu človek, usposobljen, zdrav, zadovoljen in uspešen sodelavec, ki se tudi sam zaveda lastne uspešnosti in lastnega razvoja.

Delo je eden izmed temeljev človekovega samopotrjevanja. Je tudi osnova za zagotavljanje socialne varnosti. Pri delu vzpostavljamo odnose z drugimi ljudmi, s sodelavci. Tovarištvo je v rudarstvu že kar tradicionalna vrednota, njeno oblikovanje pa prav gotovo pogojuje zavedanje o medsebojni odvisnosti pri delu pod zemljo. Na prvem mestu je vsekakor skrb za varno in humano delo.

Za kvaliteto dela je pomembno stalno izobraževanje in izpopolnjevanje, ki nam ga podjetje omogoča. Lastna iniciativa in izkušnje, ki ju prinesejo leta, pa sta pri tem

neprecenljive vrednosti. In seveda cenimo uspešnost dela, ki je pogoj za obstanek in razvoj podjetja.

Prihodnost velenjskega premogovnika, prihodnost ljudi, ki so odvisni od njegovega razvoja, lahko omogoči le nenehen razvoj podjetja, napredek - razvoj novih metod dela, novi projekti za razvoj novih delovnih mest.

Naš obstoj je pogojen tudi z našim odnosom do okolja. Ta se kaže v delovnem okolju, v odnosih med sodelavci in v razmerah za naše delo. S svojo dejavnostjo močno posegamo v okolje, vendar dajemo odkopanim področjem novo kvalitetno vsebino. Podpiramo razvoj mesta in doline, šolstvo, športno in kulturno dejavnost, da bi tako soustvarjali razmere za polno in bogato življenje zaposlenih in njihovih družin.

Kvaliteta postaja vse bolj pomembna vrednota in pogoj nadaljnjega dela in razvoja.

Svoj pečat daje tudi stodvajsetletna tradicija. Dela naših predhodnikov so omogočila našo sedanost. Stanovski ponos in dejstvo, da smo med najboljšimi v svoji dejavnosti tudi v Evropi in v svetu, nas zaznamujeta z obveznostjo biti še boljši v prihodnosti.

Želimo, da bi vrednostni sistem podjetja čim bolj približali vrednostnim sistemom sodelavcev v podjetju. Veseli bomo kakršnegakoli odmeva na to temo.

S pomočjo sodelavcev v projektni skupini za celostno podobo podjetja sem o vrednotah razmišljala Božena Steiner.

ZSSS,
Območna organizacija Velenje

Praznujmo 1. maj skupaj!

"1. maja bomo počastili zgodovinski spomin na tisto slavno leto 1886, ko je bila na čikaških ulicah prelita poštena delavska kri za znane tri osmice: 8 ur dela, 8 ur prostega časa, kulture in zabave, 8 ur počitka. Prvi maj je tako zrasel iz kapelj delavske krvi kot praznik borbe proti vsakemu nasilju in izkoriščanju, za osvoboditev lačnih, revnih in ponižanih. Vedno je bil praznik borbe za večje pravice delavcev, za delo, za kruh, za prežet z mislijo naprej k boljšemu, poštenemu in dostojnemu življenju. Zgodovinska dediščina delavskega boja so ekonomske in socialne pravice," je leta 1993 v svojem nagovoru delavcem zapisala Mira Videčnik, sedanja sekretarka Območne organizacije ZSSS Velenje.

Mira Videčnik

1. maj je spet pred nami. Kaj nam pomeni in v kakšnih časih ga bomo praznovali letos, smo se pogovarjali z Miro Videčnik.

Rudar: "Delo je danes vrednota, tako za tiste delavce, ki ga imajo, kot za ljudi, ki so brez njega. V velenjski občini je bilo pred leti 500 nezaposlenih, danes jih je 3.000. Kako njihovo stisko občutite v območni organizaciji sindikata in kaj lahko zanje storite?"

Videčnik: "Naša območna organizacija obsega območje upravnih enot Mozirje in Velenje in na tem območju je zaposlenih nekaj več kot 26.000 delavcev. Število nezaposlenih je na našem območju v zadnjih letih kar precej narastlo. Pri tem je najbolj problematično to, da je med nezaposlenimi veliko mladih, težje najdejo delo starejši delavci in invalidi, zlasti tisti, ki so prišli na območno enoto Zavoda za zaposlovanje ob stečaju podjetja. Novo pa je to, da je vedno več zaposlitev za določen čas, kar

zbuja pri delavcih negotovost glede socialne varnosti.

Člani se na nas obračajo v svojih stiskah, najbolj glede nujenja pravne pomoči. Socialno stisko jim pomagamo razreševati pri nas, svetujemo pa jim tudi, kam naj se obrnejo po pomoč, na primer na Center za socialno delo ali kam drugam. Za nudenje pravne varnosti imamo zaposlenega odvetnika in lani se je za različne pravne nasvete in pomoč nanj obrnilo 2.300 članov. Pravna varnost delavcev je tudi na našem območju zelo pestra, delavci so glede svojih pravic prizadeti in se obračajo na nas. Precej pravnih zadev ostaja še iz preteklih let, saj sodni mlini meljejo počasi. Tiste zadeve, ki so razrešene, pa so v visokem odstotku odločene v prid delavcem."

Rudar: "Zahteva delavcev, ki so se v prejšnjem stoletju borili za svoje pravice, je bila 8 ur dela, 8 ur prostega časa, 8 ur počitka. Danes poteka sindikalni boj za

Kako so 1. maj praznovali nekoč

"Po letu 1889, ko je kongres 2. Internacionale v Parizu sklenil, da se 1. maj praznuje kot delavski praznik, je tudi avstrijska socialdemokratska stranka začela organizirati praznovanje 1. maja. V poročilu o delovanju socialdemokratske stranke na 2. štajerski deželni konferenci leta 1894 je Hans Resel poročal o praznovanju 1. maja med delavci v Velenju. To je hkrati tudi prvo poročilo o praznovanju 1. maja v Šaleški dolini.

Leta 1897 je od 163 zaposlenih v velenjskem premogovniku dobilo 142 delavcev prosto ves dan, štirje pa pol dneva. Vendar je bil 1. maj prost le zaradi tega, ker so zaradi slabe prodaje premoga delali samo tri dni v tednu in je 1. maj padel ravno na prosti dan.

Praznovanja 1. maja 1898 v Velenju ni bilo, zato pa je vodilni velenjski socialdemokrat Marn govoril o shodu delavcev v Celju. Naslednje poročilo o praznovanju 1. maja v Velenju imamo iz leta 1901, ko je dobilo prosto 190 od 202 premogarjev Lappovega premogovnika. Premogarji so imeli prosto samo zaradi tega, ker je bil v Velenju letni sejem. Zaradi tega so imeli premogarji v Velenju prosto tudi v letih 1902, 1903 in 1906, ko je 1. maj praznovalo 210 premogarjev od 222 zaposlenih. Premogarjem je lastnik premogovnika von Lapp dal ves dan prosto, da jim je omogočil opraviti različne nakupe na sejmu. V Velenju izgredov ni bilo, kar je bilo po besedah okrajnega glavarja pričakovati, saj so bili skoraj vsi premogarji poročeni in družinski očetje, torej v skrbeh za službo.

Tudi v kasnejših letih so premogarji velenjskega premogovnika imeli 1. maja dela prost dan. Tako imamo podatke iz let 1912, 1913 in 1914, ko so delavci organizirali prvomajske shode," piše med drugim v zborniku Prispevki k zgodovini Šaleške doline - Šaleški razgledi 2 o praznovanju 1. maja v Šaleški dolini.

delavske pravice, ki so že bile dosežene. Katera področja zakonodaje so najbolj kritična?"

Videčnik: "Dela bo veliko. Pred nami je nov zakon o delovnih razmerjih, na vidiku je razprava o novi invalidski in pokojninski zakonodaji, težka bodo pogajanja za kolektivne pogodbe, posebej za kolektivno pogodbo za gospodarstvo. Še naprej moramo izgrajevati socialno sporazumevanje, spopasti pa se bomo morali z dokaj novim področjem, to je soupravljanjem delavcev.

Ob tem naj omenim, da je svet ZSSS na svoji seji 8. aprila letos obravnaval problematiko pogajanj za splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo in izhodišča za socialni sporazum in pri tem ugotovil, da kljub vsem naporom za uskladitev besedila pogodbe ni pomembnejših premikov. Ocenil je, da ni osnov za spreminjanje strategije pogajanja, ki je bila dogovorjena, ter da se sedanje pravice delavcev ne smejo znižati. Svet je tudi ocenil, da ni garancije, da bodo spremembe in dopolnitve pogodbe sprejete do konca maja, zato predlaga, da se podaljša veljavnost sedanje splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo do konca leta. To je tudi pogoj za podpis socialnega sporazuma za letos, ki naj bi zlasti zagotavljal izboljšanje materialnega in socialnega položaja slabše plačanih delavcev, pospeševanje zaposlovanja, ohranitev sedanjega nivoja pravic delavcev iz delov-

nega razmerja, pravičen pokojninski sistem in pravičnejšo davčno politiko."

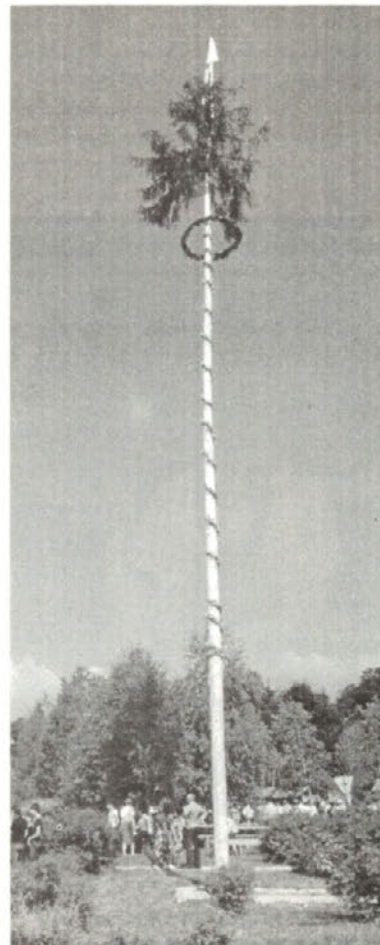
Rudar: "Praznik dela je eden najstarejših posvetnih praznikov. Njegov pomen pa se je z leti spremenil: še pred leti si nismo mogli zamišljati, da dela ne bi imeli, da bi imeli delo, pa ne bi zanj več mesecev dobivali plače. Danes je to, žal, realnost za mnoge delavce. Kaj želite v sindikatih letos sporočiti delavcem ob njihovem prazniku?"

Videčnik: "Letošnje praznovanje praznika dela poteka pod geslom "Delajmo, borimo se, praznujmo 1. maj skupaj!". Že to geslo nas vodi k misli, da bodo tisti, ki delo imajo, praznovali bolj veseli kot tisti, ki ga nimajo, saj je težko praznovati praznik dela brez dela. Zato bi vsem tistim, ki delo še imajo, zaželela, da delo čimdalj ohranijo. Tistim, ki ga nimajo, pa želim, da ga čimprej dobijo.

Praznik je pred nami, zato vas vse vabim na osrednjo prireditev praznovanja v naši občini na Graško Goro. Ob 11. uri se bo začelo srečanje delavcev s sodelavci, prijatelji, družinskimi člani. To bo priložnost, da bomo za kratek čas pozabili na vsakdanje težave in če bo vreme primerno, bo to tudi prijeten izlet v naravo.

Vsem čestitam ob prazniku dela in vas še enkrat prijazno vabim na Graško Goro!"

Diana Janežič

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Območna organizacija Velenje vas vabi

na tradicionalno prvomajsko srečanje na Graško Goro v četrtek, 1. maja!

Program praznovanja:

- budnica Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje, Pihalne godbe Zarja in Delavske godbe Nazarje v Velenju, Šoštanju, Šmartnem ob Paki, Mozirju, Nazarju in drugih krajih Zgornje Savinjske doline,
- ob 11. uri kulturni program na Graški Gori,
- pozdrav slavnostnega govornika Milana Utroše, člana Predsedstva Sveta ZSSS,
- ob 11.30 polaganje cvetja k spomeniku Nošenje ranjencev,
- ob 12.30 trim pohod z Graške Gore na Jesenjakov Hrib, športne igre,
- od 11.30 do 17.00 ples,
- ob 17.00 zaključek prireditve.

Avtobusi bodo vozili

- iz Velenja do Plešivca od 9. ure dalje vsakih 30 minut s postaj Pesje, Foitova, Gorica, Bevče, Nama, Trznica in Rudarski dom,
- iz Šoštanja do Plešivca ob 9.30 z avtobusne postaje,
- iz Plešivca nazaj od 15. do 17. Ure.

V primeru dežja praznovanje odpade!

Čestitamo za prvi maj, praznik dela!

Strateški vidiki zaposlovanja v Sloveniji

Delo je vrednota

Društvo za kadrovske dejavnosti Velenje je za svoje člane in za vse zaposlene na kadrovskem področju organiziralo strokovno srečanje na temo "Strateški vidiki zaposlovanja v Sloveniji". Nekaj osnovnih značilnosti na področju zaposlovanja v svetu in pri nas je predstavil direktor Zavoda za zaposlovanje Slovenije Jože Glazer.

Kako se spreminja trg dela?

Globalizacija je zajela tudi trg dela. Za svetovna družbena gibanja je značilno prehajanje iz dvotretjinske v petinsko družbo. Doslej je veljalo, da sta dve tretjini prebivalcev imeli zaposlitev. V bližnji prihodnosti naj bi zaradi razvoja predvsem informacijske tehnologije, iskanja vedno cenejšega, ob tem seveda tudi kvalitetnega dela kjerkoli na zemeljski obli, koncentracije kapitala, odločanja in moči, imela delo le še ena petina prebivalcev. Že danes multinacionalke iščejo, najemajo in odpuščajo delavce kar prek računalnika. Indijci, na primer, veljajo za najboljše strokovnjake s področja računalniškega programiranja, zato jih zaposlujejo najuspešnejša podjetja v svetu. Plačajo jih, seveda, v razmerjih, ki veljajo za Indijo.

Trg delovne sile se deli v tako imenovani primarni in sekundarni trg. Primarni trg delovne sile sestavljajo pomembni, ključni kadri, ki so nosilci razvoja, imajo večje odgovornosti in večje bonitete. Sekundarni trg pa sestavlja cenena delovna sila, na katero podjetja gledajo predvsem kot na strošek. Pri njih prevladuje zaposlitev za določen čas, negotovost je velika, zaposlitev je odvisna od razvoja tehnologije, prisoten je trend stalnega zmanjševanja, ponudba pa je večja od povpraševanja. Popularen je tudi kadrovske reinženiring, ki pomeni prehod od delitve dela pri nastajanju nekega izdelka ali izvedbi storitve. Posameznik naj bi delo od začetka do konca opravil sam.

Prevladujejo fleksibilne oblike zaposlitve, delo, krajše od polnega delovnega časa, zaposlitev za čas izdelave določenega projekta, delo na domu. Največ je zaposlitev za določen čas. Tudi v Sloveniji je od 130.000 potreb po zaposlitvi kar 80.000 takšnih za določen čas.

Brezposelnost postaja stalnica - v Evropi je 18 milijonov brezposelnih. Obstajata dva modela zaščite delavcev in nastajanja novih delovnih mest. Večja kot je zaščita delavcev, manjše je število novih delovnih mest in nasprotno. Gre za evropski in ameriški model. Prava rešitev je nekje med obema modeloma, vendar je pot do nje zelo zapletena in težavna.

Kadrovska funkcija se v podjetjih zelo tesno povezuje z drugimi poslovnimi funkcijami

in kadrovske strokovnjaki v svetu čedalje bolj aktivno sodelujejo pri poslovnih odločitvah.

Značilnosti gibanj na področju zaposlovanja v Sloveniji

Prisoten je trend stalnega zmanjševanja števila zaposlenih v gospodarstvu. Od leta 1987 se je to število zmanjšalo za 40 %. Za negospodarstvo pa je značilno stalno naraščanje števila zaposlenih. V tem času, ko smo organizirali lastno državo, je tak pojav nekako normalen. Strokovnjaki ocenjujejo, da naj bi tudi v tem sektorju najkasneje v petih letih racionalizirali delo.

Narašča število samozaposlitev in zaposlitev v privatnem sektorju.

Že nekaj let je stalnica 125.000 brezposelnih. Med njimi je kar tretjina starih do 26 let, 20 % je prvih iskalcev zaposlitve. Ti pokazatelji so podobni kot v državah, članicah EU. Posebej pa pri nas odstopamo po času trajanja brezposelnosti, ki je daljši.

Za bolj izobražene je značilna manjša brezposelnost, zato je vsaka naložba v znanje in usposabljanje še kako pomembna.

Zelo težko je dobiti zaposlitev po 40. letu starosti. Pri nas takšna starost pomeni neperspektivnost, čeprav v svetu ljudje v takšnem življenjskem obdobju dosegajo višje uspehov v poklicu.

Značilna je tudi strukturna brezposelnost, razhajanje med strukturo potreb po kadrih in strukturo ponudbe. Še posebej težko najdejo zaposlitev starejši, invalidi in tisti, ki so brez zaposlitve že več kot dve leti.

Kako država posega na trg dela?

Posebej pomembna je blažitev posledic prestrukturiranja gospodarstva. Predvsem v preteklosti so se temu namenjala nepovratna sredstva in s tem zagotavljali pogoji za politično in gospodarsko stabilizacijo mlade države.

Nastal je sistem aktivne politike zaposlovanja.

Na vse te aktivnosti vpliva t.i. model države socialne blaginje, ki so ga razvile skandinavske države in smo ga poskusili v preteklosti uveljaviti tudi pri nas. Pri tem je zelo pomembno kontaktiranje socialnih partnerjev.

Pojmovanje države kot odgovorne za zagotavljanje zaposlenosti izgublja svoj pomen.

Prednost je, zagotavljati si socialno varnost z delom.

Odgovornost se prenaša tako na posameznika kot tudi na lokalne skupnosti.

Možne strateške usmeritve v Sloveniji

Potrebna je večja fleksibilizacija, prilagodljivost trga delovne sile. Vsako delovno razmerje bo postalo pogodba.

V pripravi je nova delovna zakonodaja: Zakon o delovnih razmerjih, Zakon o zavarovanju za primer brezposelnosti, Zakon o tujcih, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bo poskušala uzakoniti nastala razmerja na trgu delovne sile.

V pripravi je predlog združevanja vseh oblik socialne pomoči, ki se bodo uveljavljale na enem mestu, z eno dokumentacijo in za njihovo dodeljevanje bodo veljali skupni kriteriji.

Povečuje se odgovornost posameznika za lastno zaposlenost, pa tudi odgovornost kadrovskih delavcev in kadrovskih služb.

Država bo vpeljala večji nadzor nad uporabo pomoči in državnega denarja. Pomoči

bodo imele status posojil pod ugodnimi pogoji in ne več nepovratnih sredstev.

Posebej bo država spodbujala preventivne ukrepe - programe preprečevanja prehanja v odkrito brezposelnost.

Ob vseh navedenih dejstvih, ki v človeku spodbujajo najrazličnejša razmišljanja, na koncu prideš do spoznanja, kolikšna prednost je v današnjem času, da si lahko svojo socialno varnost zagotavljaš sam s svojim delom. Naše podjetje nam s svojo politiko in strategijo to vsekakor omogoča. Človek in delo sta v Premogovniku pomembni vrednoti. Dolgoročno prespektivo podjetju dajejo jasna strategija, cilji, razvoj, kvaliteta dela in vsekakor usposobljeni in odgovorni delavci.

Božena Steiner

ZNAČILNE SKUPINE REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB V FEBRUARJU 1997 V REPUBLIKI SLOVENIJI

OBMOČNA ENOTA	ŠTEVILO VSEH BREZPOSELNIH	DELEŽ POSAMEZNIH KATEGORIJ V ODSOTOKIH					
		ŽENSKO	PRVA ZAPOSLOTEV	STARI DO 26 LET	BREZPOSELNI ZARADI STEČAJA	BREZPOSELNI TRAJNI PRESEŽKI	DOLGOTRAJNO BREZPOSELNI
CELJE	14.633	48,0	17,9	32,0	12,6	22,2	54,6
KOPER	6.614	55,9	18,2	31,9	13,8	12,8	52,3
KRANJ	10.361	50,9	14,8	27,4	6,6	26,6	49,9
LJUBLJANA	29.413	47,6	17,2	27,7	11,7	24,9	48,6
MARIBOR	31.766	47,0	17,9	28,8	14,5	20,6	58,9
M. SOBOTA	10.002	41,2	25,8	38,4	13,7	9,1	63,6
N. GORICA	4.263	52,3	18,3	31,9	14,2	18,7	51,2
N. MESTO	6.144	47,1	19,9	30,0	16,0	20,7	58,0
SEVNICA	5.153	43,9	18,9	33,8	9,9	17,9	53,3
VELENJE	7.185	51,6	19,8	37,3	7,0	18,7	51,3
SKUPAJ	125.534	47,9	18,4	30,6	12,3	20,7	54,3

Aktiv invalidov

Več produktivnih delovnih mest za invalide

15. marca so imeli člani aktiva invalidov našega premogovnika svoj redni letni sestanek. Na njem so pregledali delo aktiva v lanskem letu, se ustavili pri lanskim finančah in si zadali finančno ovrednoten plan dela za letos.

Delovno predsedstvo sestanka

Sestanka so se udeležili člani aktiva invalidov - vendar v precej omejenem številu -, poleg njih pa iz našega podjetja še direktor za kadrovsko-spolšno področje Janko Lukner, vodja obrata HTZ Franc Druks, vodja Kadrovsko-socialne službe Franc Novak in strokovni sodelavec za invalidsko problematiko Dušan Zapušek. Na sestanku sta bila tudi predsednik Društva invalidov Slovenije Marjan Kroflič - to društvo naj bi se v kratkem preimenovalo v Zvezo društev delovnih invalidov Slovenije - in predsednik medobčinskega društva invalidov Šaleške doline ob Paki Edvard Centrih.

Poročilo o lanskem delu aktiva je podal predsednik aktiva Valter Golob in pri tem v uvodu povedal, da letos mineva 16 let od ustanovitve aktiva invalidov v Premogovniku ter da je vseh invalidov v njem 841 ali več kot 20 odstotkov vseh zaposlenih delavcev. Zahvalil se je vodstvu podjetja in tudi vodstvu sindikata za razumevajoč odnos do invalidov.

Vodstvo aktiva invalidov je tudi lani - skupaj z nekaterimi strokovnimi delavci podjetja - največ časa in energije namenilo urejanju bolj pravične odmere dohodnine za invalide.

Žal pa vsa njihova prizadevanja - kot je povedal tudi strokovni sodelavec za invalidsko problematiko Dušan Zapušek - še niso prinesla bistvenih izboljšav invalidom pri odmeri dohodnine. So pa pridobili zaveznike, ki jim bodo pomagali urediti te zadeve. Predlagajo, naj se položaj delovnih invalidov pri plačilu dohodnine izenači s položajem drugih invalidov. Tako na račun nadomestila, ki ga prejemajo, dohodnine ne bi več plačevali. V zvezi s tem si bodo prizadevali za spremembo zakonodaje.

Kaj še je aktiv invalidov postoril v letu 1996? Sodelovali so pri organiziranju preventivnega zdravljenja za invalide, spodbujali invalide za udeležbo pri športnih aktivnostih. Invalidi v našem podjetju so dosegli dobre rezultate v keglanju, plavanju, igranju namiznega tenisa, smučanju, streljanju, metanju pikada, ribolovu in pri avtomobilskem reliju. Sodelovali so na občinskih športnih tekmovanjih, najboljši pa tudi na področnih in državnih prvenstvih. Organizirali so tudi enodnevni izlet na Primorsko in nekaj srečanj z drugimi aktivni invalidov.

In kaj so zapisali v svoj načrt dela za letos? Nadaljevali bodo s prizadevanji za razreševanje zapletov v zvezi z dohodnino. Sodelovali bodo z različnimi službami v podjetju in si skupaj s Službo za varstvo pri delu prizadevali za zmanjšanje nastanka delovnih invalidov. Vključevali se bodo v vse dejavnosti medobčinskega društva invalidov, sploh pa v tiste dejavnosti, ki bodo koristne za invalide v našem premogovniku. Sodelovali bodo tudi na športnem področju in ohranjali stike z drugimi aktivni invalidov v Šaleški dolini. Za svoje člane bodo organizirali tudi izlet. Člane aktiva pa nameravajo o svojem delu tudi sproti obveščati.

S potrditvijo poročila o lanskem delu in sprejetjem delovnega načrta za letos udeleženci sestanka niso imeli zapletov. Potrdili so tudi višino članarine - 600 tolarjev, ki jo je vsak član aktiva invalidov že prispeval od plače za marec.

Kako pa je sicer tekla razprava?

Najprej so razpravljali o previsoko oziroma nepravilno odmerjeni dohodnini invali-

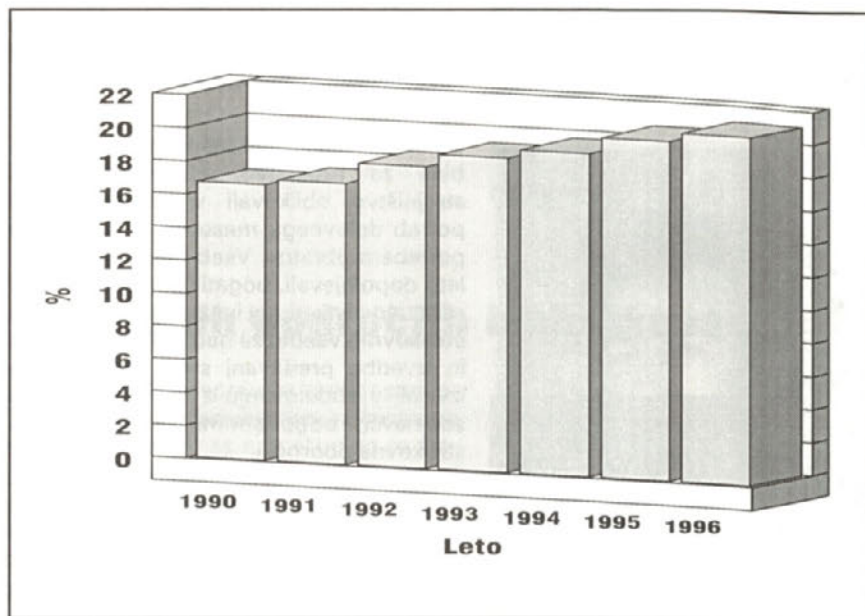
Vodja obrata HTZ je posebej izpostavil dva problema. Prvič, da je vse težje zagotavljati delo vsem invalidom in drugič, da se kriteriji za delo precej spreminjajo. V ospredje prihaja kakovost. Izdelek mora biti kvaliteten, narejen s čim manjšimi stroški in prav nič ni pomembno, kdo ga je naredil. Pri izobraževanju in zaposlovanju invalidov so že dosegli velik napredek. Invalidi ne odklanjajo več na veliko izobraževanja, nasprotno, v večini ga sprejemajo.

dom, potem pa so se ustavili pri problematiki povečanja števila delovnih invalidov in pri produktivnem zaposlovanju invalidov. O tem je govoril direktor za kadrovske splošno področje v Premogovniku Janko Lukner. Povedal je, da je v našem premogovniku že skoraj 21 odstotkov vseh zaposlenih invalidov in da jih bo - če bo šlo tako naprej - čez pet let že 25 odstotkov. To je problem in problem je tudi produktivno zaposlovanje invalidov. O tem naj bi v aprilu razpravljala tudi svet delavcev in sindikat podjetja. Pri svetu delavcev naj bi bil ustanovljen tudi odbor, ki se bo s to problematiko ukvarjal.

V našem podjetju je bilo doslej že veliko storjenega na področju varnosti pri delu in pri zaposlovanju invalidov, poskušali pa bodo poiskati še več produktivnih delovnih mest za invalide. Na to je svojo razpravo navezal tudi vodja obrata Higiena, tehnika in zaščita Franc Druks. Predvsem je poudaril pomen in značilnosti obrata HTZ, ki zaposluje večino delovnih invalidov v našem podjetju. V njem izvajajo program "dovolj delovnih mest, primernih za usposabljanje in zaposlovanje invalidov". V ta namen morajo izpolnjevati tri pogoje: zagotavljati delo, zagotavljati ustrezne delovne razmere in usposabljanje delavce za delo. Delo invalidom zagotavljajo z zaposlovanjem tudi v drugih službah podjetja, pri novih programih, kot je TRC Jezero, s povečanjem proizvodnje in z večanjem ponudbe za trg. Pri tem morajo biti delovne razmere boljše, primerne za invalide. Za to ima vodstvo našega podjetja veliko razumevanja.

Kar 25 milijonov tolarjev je bila vredna investicija v prizidek k hali za proizvodnjo zaščitnih sredstev, tu pa je še nakup proizvodnih strojev. Tudi za usposabljanje invalidov je porabljenega veliko časa in sredstev, saj je bilo lani vključenih v različne oblike izobraževanja kar polovica zaposlenih, letos pa naj bi prišla na vrsto druga polovica.

Potreben pa bo še en korak naprej. Namreč, vsak bo moral še bolj začutiti potrebo po izobraževanju in za to tudi sam nekaj storiti. Tudi s strani aktiva invalidov

naj bi prihajalo do želj, potreb po izobraževanju, do vzpodbud zanj. Več naj bi bilo narejenega tudi na področju samoizobraževanja, sploh pri mlajših delavcih.

Vse to je torej bilo povedano na letošnjem letnem sestanku aktiva invalidov v marcu v Restavraciji Klub. Nekaj svojih misli sta dodala tudi predsednik medobčinskega društva invalidov Šaleške doline ob Paki Edvard Centrih in predsednik Društva invalidov Slovenije Marjan Kroflič. Po vseh poročilih in razpravah so se zdele vse težave, vsi zapleti manjši in lažje rešljivi; še zlasti zato, ker je bilo jasno, da se vsi udeleženci sestanka nahajajo na istem bregu reke.

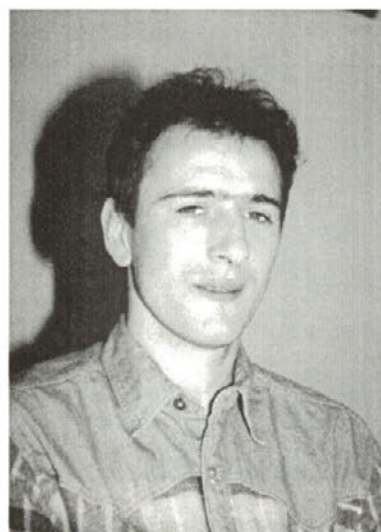
Dragica Marinšek

**ODSTOTEK INVALIDOV V LETIH
1990 - 1996**

Strokovno izobraževanje
nadzornikov

Aktualne vsebine, dober način dela

V okviru službe za organizacijo, nagrajevanje, izobraževanje in informiranje smo letos že četrty zapored v sklopu priprav za preverjanje znanja izvedli seminar za nadzornike. Leta 1994, ko smo z izobraževanjem pričeli, smo med pomembne dolgoročne programske cilje uvrstili: pridobivanje novih znanj za potrebe proizvodnje, spremljanje stanja in ukrepov na področju varstva pri delu, izboljšanje kvalitete delovnega mesta in postopno spreminjanje medsebojnih odnosov v skupini.

Ferdo Žerak

Silvo Meh

Na osnovi teh izhodišč smo strokovne vsebine za rudarstvo, elektrotehniko in strojništvo oblikovali v odvisnosti od potreb delovnega mesta in jih prilagajali potrebam obratov. Vsebine smo iz leta v leto dopolnjevali, bogatili z upoštevanjem rezultatov anketiranj in tako izvedli že **44 ur strokovnih vsebin** za nadzornike. Pripravo in izvedbo predavanj smo načrtovali in izvajali v sodelovanju z mnogimi našimi sodelavci, odgovornimi za posamezna strokovna področja.

Letos je bil temeljni vsebinski del namenjen pripravi na preverjanje znanja in obravnavi navodil za delo; to temo so izvedli tehnični vodje posameznih obratov. Vsebinska nadgradnja lanske teme je bila predstavitev gibanja nezgod in bolniških izostankov za leto 1996 (Franc Bahčič, Milena Ahtik), novost pa je bila tema o pisanju nezgodnih zapisnikov (Alenka Verbič).

Da dosežemo večjo učinkovitost, potekajo izobraževanja v manjših skupinah (največ 20 udeležencev), predavatelji pa uporabljajo sodobne metode dela, ki omogočajo aktivno sodelovanje udeležencev.

Sodelujoči predavatelji ugotavljajo veliko pripravljenost nadzornikov za izobraževanje, hkrati pa bomo na osnovi mnenj, predlogov in dragocenih izkušenj, o katerih nadzorniki spregovorijo v sklopu seminarjev, skupaj z njimi sooblikovali program izobraževanja tudi v prihodnje.

Nekatere med njimi smo povprašali za mnenje!

Ferdo Žerak, rudarski tehnik, zaposlen kot nadzornik v jami Škale:

“Udeležil sem se vseh dosedanjih predavanj za nadzornike in sem z njimi zadovoljen. Rad bi pa, da bi bila ta predavanja obsežnejša in dopolnjena z bolj konkretnimi vsebinami s področja dela nadzornikov.

Naj navedem primer: za preverjanje znanja je treba pregledati veliko zakonov in s primernim predavanjem bi nas lahko nekoliko usmerili ter naredili izbor zakonov, ki so res

pomembni. Tako pa se nadzorniki težko prebijemo čez vsa gradivo. Dobro pa se mi je zdelo to, da smo letos imeli nadzorniki predavanje pred preverjanjem znanja, kar dosedaj ni bila praksa.

Sicer pa se mi zdijo predavatelji na teh predavanjih dobri, vseč mi je tudi aktiven način dela, pri katerem slušatelji sodelujemo. Menim, da se kar dobro vključujemo v predavanja in tako res izvemo, kar nas zanima. Včasih namreč ugotovimo, da se teorija in praksa razlikujeta, saj imamo nadzorniki veliko izkušenj iz prakse in pri delu z ljudmi. Predavane vsebine vključujem tudi v svoje vsakdanje delo ali pa na predavanju razjasnim kakšno dilemo, ki sem jo pri delu že doživel. Sicer pa se izobražujem tudi skozi celo leto, saj se spreminjajo navodila za delo, uvajajo novi stroji in ob tem se je vedno treba seznaniti z novostjo, jo predstaviti in razložiti sodelavcem ter jo vpeljati v delo.”

Silvo Meh, rudarski tehnik, zaposlen kot obratni tehnik v Zračenu:

“Predavanja za nadzornike so iz leta v leto boljše. Sprva so nam predavali zunanji predavatelji, ki so premalo poznali naše podjetje in posebnosti premogovništva, zato ta predavanja niso bila tako koristna. Sedaj pa nam predavajo strokovnjaki, ki so zaposleni v našem podjetju in nivo je višji. Obravnavamo teme, ki so nam domače, ter snov, ki jo moramo poznati.

Vsebine, ki jih poslušamo, so aktualne. Tako smo na zadnjem predavanju govorili o nezgodah in bolniških izostankih, kar je pereča tematika v našem podjetju in vsako vedenje o tem pride prav pri vsakdanjem delu.

Predavanja so zanimiva, koristna ter pestra in dinamična, saj poslušalci tudi aktivno sodelujemo. K temu nas pritegne predavatelj in tudi sami kaj vprašamo, kakšno posebej zanimivo temo komentiramo.

Pohvalil bi tudi to, da smo letos imeli predavanja pred preverjanjem znanja, saj je gradiva, ki ga moramo poznati, veliko. Poleg

tega ni zbrano na enem mestu, v eni knjigi, temveč razmetano po različnih zakonih, pravilnikih. Vsega seveda ne moremo poznati; vsak je dobro seznanjen s področjem, ki zadeva njegovo delo, druge teme pa obnovi pred preverjanjem znanja."

Ivo Lužnik, rudarski tehnik, nadzornik na odkopu E + 25 v Jami Pesje:

"Predavanja so bila zame koristna. Izvedel sem veliko splošnih stvari, ki pridejo prav pri vsakdanjem delu, pa tudi nekaj strokovnih. Teme so bile življenjske, sploh tiste o komuniciranju, odnosih med ljudmi, saj imamo nadzorniki opraviti z ljudmi in to delo je včasih najtežje.

Predavanja so dobro organizirana. Predavatelj nas je seznanil s temo in osnovnimi pojmi, nato pa smo nadaljevali v skupinah. To je praktično in koristno, saj si tako predavano snov bolj zapomniš in jo preizkusiš. Ob delu v takšni delavnici smo se tudi

pogovorili, komentirali, kaj vprašali in to je zelo dobro.

Pri strokovnih temah smo večkrat ugotovili, da se teorija in praksa razlikujeta, saj na ravnanje v določeni situaciji vpliva več dejavnikov in skoraj ničesar ne bi dvakrat naredil enako. Posebej v primeru nezgod, nesreč je lahko v teoriji napisano eno, v praksi pa moraš reagirati v skladu s situacijo, ljudmi, ki so vpleteni.

Koristno je bilo letos tudi to, da smo imeli predavanje pred preverjanjem znanja, saj smo tako nekatere snovi obnovili. Menim pa, da bi lahko imeli več strokovnih izobraževanj v letu, posebej o čisto konkretnih temah iz premogovništva."

Alenka Verbič in Diana Janežič

Ivo Lužnik

Pestro dogajanje tudi na drugih področjih izobraževanja

Da je **znanje** pomembna vrednota podjetja, je čutiti po številnih izobraževalnih aktivnostih, ki tečejo skozi vse leto.

V tem obdobju pa je izobraževalna dejavnost tako pestra, da lahko, tako kot v izobraževalnih institucijah, tudi mi trdimo, da smo na višku izobraževalne sezone.

V četrtek, 17. aprila 1997, smo pričeli z izobraževanjem v **PROJEKTI ŠOLI 1997**.

Med novimi metodami dela v podjetju projektni pristop omogoča, da za izpeljavo strateško pomembnih nalog združimo v teame najboljše strokovnjake - znanje in opremo iz različnih področij. Da bi se dobro usposobili za projektno vodenje in projektno delo, nadaljujemo tudi s sistematičnim izobraževanjem na tem področju. V sodelovanju z Ekonomsko poslovno fakulteto, s Project management inštitutom iz Maribora, organiziramo že tretjo projektno šolo. V njenem okviru je letos zastavljenih 10 strateško pomembnih projektov s tehniškega in kadrovskega - socialnega področja.

28 udeležencev - članov projektnih teamov, bo 12 dni na predavanjih in v delavnicah osvajalo teoretična znanja, hkrati pa bodo vzporedno že pripravljali zagonske elaborate projektov. Projektna šola bo zaključena, ko bodo izdelani zagonski elaborati projektov ter predstavljeni vodstvu podjetja.

Ker naj bo izobraževanje korak pred spremembami, če naj nanje pripravlja, z izobraževanjem utiramo pot tudi **uvajanju sistema kakovosti v podjetje**, podpiramo projekt "Sistem kakovosti v RLV". Za dve skupini udeležencev - vodje enot, smo v

januarju in sedaj, v aprilu, že izvedli seminar "**Izobraževanje presojevalcev za izvajanje notranjih presoj**", za eno skupino to izobraževanje načrtujemo v maju. Udeleženci so spoznali, kje smo v procesu uvajanja sistema kakovosti v tem trenutku, se seznanili s presojo in s korektivnimi ukrepi. Udeleženci ene skupine so po skupinah tudi izvedli praktični del - presojo v podjetju in predlagali korektivne ukrepe, dve skupini pa ta enodnevni študij primera še čaka.

Po izvedeni notranji presoji **vodstva podjetja** je bil en izobraževalni dan z analizo stanja projekta namenjen tudi njim.

Izobraževanje na tem področju izvajata Rajko Novak, dipl. inž. strojn. in naš sodelavec mag. Slavko Plazar, dipl. inž. el.

Z **izobraževanjem za delo na osebnih računalnikih** smo v tej sezoni pričeli v oktobru 1996 in doslej se je izobraževanja udeležilo že 12 skupin z 8 - 12 udeleženci. Na Šolskem centru Velenje trenutno poteka 16 urni "**Osnovni tečaj Quattro pro za Windows**". V najeti učilnici ŠC Velenje - KOLEG, v Domu učencev, pa poteka 35 urni "**Nadaljevalni tečaj AutoCAD**", ki ga vodi naš sodelavec Aleksander Trupej, dipl. inž. strojništva.

Takoj po praznikih bomo pričeli z izobraževanjem na novem področju, na **področju ekonomskih znanj**.

Z velikim angažiranjem vodstva podjetja smo za vodje stroškovnih mest pripravili zanimiv sklop izobraževanja "**Ekonomika in finance**", s poudarkom na optimiziranju stroškov. Izobraževanje podpira projekt zniževanja stroškov v podjetju.

Izobraževanje bo 3-dnevno, izvajalec pa bo CISEF - Center za strokovno izpopolnjevanje in svetovalno dejavnost Ekonomske fakultete v Ljubljani.

Ta bežen pregled trenutnih izobraževalnih aktivnosti kaže na pravo vsidranost izobraževalnega področja v podjetje. Kaže na to, kako pri vsaki aktivnosti izhajamo iz dejanskih potreb in tako tudi z izobraževanjem prispevamo k uresničevanju zastavljenih strateških, poslovnih in operativnih ciljev podjetja.

Aca Poles, dipl. ped.

Strateški plan podjetja za obdobje 1997-2006

Novi strateški cilji

Strateški plan za obdobje 1997-2006 je pripravila projektna skupina, ki jo je vodil mag. Evgen Dervarič, pomočnik tehničnega direktorja za tehnično področje, njeni člani pa so bili: mag. Marjan Hudej, Zdenko Lah, Tatjana Krenker, dr. Milan Medved, Boris Močilnik, Franc Novak, mag. Slavko Plazar, Božena Steiner, Marjan Tamše in Kristina Zupanc.

mag. Evgen Dervarič

Strateškega plana za obdobje 1997-2006 smo se lotili posebej temeljito. Na začetku je vodstvo podjetja korigiralo strateške cilje podjetja. Ti so:

1. Zagotavljati proizvodnjo lignita, ki bo omogočala tehnično in ekonomsko optimalno poslovanje v Rudniku lignita Velenje ter v Termoelektrarni Šoštanj.
2. Zaposlenim v Rudniku lignita Velenje omogočiti kar največjo stopnjo varnosti in humanosti pri opravljanju delovnega procesa.
3. Sproti in učinkovito reševati ekološke probleme, ki so in še vedno nastajajo kot posledica energetske dejavnosti v občinah Velenje in Šoštanj.
4. Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih v energetskih dejavnostih zagotavljati nova delovna mesta oziroma nove proizvodne programe.

Dolgo časa smo tudi preverjali izhodišča za prognozo cene našega premoga v začrtanem obdobju. Ta izhodišča temeljijo na predlogu Nacionalnega energetskega plana - ta, žal, še ni sprejet - in na proizvodnji premoga za obratovanje TEŠ za predvideno proizvodnjo električne energije.

V teh dokumentih Premogovnik Velenje zavzema pomembno mesto v energetski oskrbi države. Vizija razvoja podjetja je oblikovana tako, da se sklada s smernicami razvoja Slovenije za oskrbo z električno energijo. To potrjujejo predvsem dejstva, da so bila v letu 1994 zaključena dela pri izgradnji razžvepvalne naprave na bloku 4 v TEŠ, v letu 1998 pa naj bi bila tudi na bloku 5. Z ekološko sanacijo TEŠ ne bo več prekomerno onesnaževala okolja.

Cena premoga

Na svetovnem trgu so povprečne cene energetskega premoga v lukah držav izvoznic (Kolumbija, Venezuela, Indonezija, Kitajska, Avstralija, Rusija, Poljska in Južna Afrika) v marcu 1997 bile 2,77 DEM/GJ. Cenam uvoženih premogov je treba pri uvozu v Slovenijo dodati še stroške transporta in prekladanja do porabnika. Po grobi oceni bi se ti stroški pri nabavi premoga za Velenje na končni postaji podvojili. Na slovenskem trgu so se cene komercialnega konkurenčnega premoga z uvedenim ekološkim davkom znatno povečale glede na leto 1996 in so od 963-1.109 SIT/GJ, za

velenjski lignit pa od 849-1.1150 SIT/GJ. Ocenjujemo, da je naš premog v celoti konkurenčen uvoženim in domačim premogom.

Osnovo za izračun vrednosti prodaje premoga v letih od 1998 do 2006 predstavlja cena uvoženega premoga v Toplarno termoelektrarno Ljubljana, ki po podatkih Elektroinštituta Milan Vidmar znaša 5,56 DEM/GJ in ob upoštevanju stroškov financiranja uvoza v višini 0,14 DEM/GJ skupaj 5,7 DEM/GJ.

V skladu z zaščitno politiko vlade Republike Slovenije so lahko cene domačih proizvodov do 20% višje od uvoženih. Na tej osnovi smo ceno uvoženega premoga v TOL Ljubljana pri varianti 4.0 mio ton na leto povečali za 15%, pri varianti 3.8 mio ton na leto za 17% in pri 3.6 mio ton na leto za 20%.

Cene premoga za proizvodnjo električne energije znašajo 596.50 SIT/GJ (4.0 mio t/leto), 606,88 SIT/GJ (3.8 mio t/leto) in 622,44 SIT/GJ (3.6 mio t/leto). Premog za proizvodnjo toplotne energije je ovrednoten v skladu z občinskimi odloki po ceni 458,75 SIT/GJ, premog za široko potrošnjo pa 6.029 SIT/t in premog za industrijo 4.550 SIT/t.

Cene premoga za leto 1997 so privzete iz plana podjetja za leto 1997 in so za energetski premog 541,14 SIT/GJ, pri ostalih sortimanih pa so enake predvidenim v obdobju 1998-2006. Proizvodnjo premoga za energetiko lahko dovolj jasno načrtujemo, medtem ko za komercialne vrste in premog za industrijo to ne drži.

Prodaja premoga

Pri prodaji premoga načrtujemo v naslednjem desetletnem obdobju nadaljevanje trendov iz preteklih let, saj ugotavljamo, da zaradi ekoloških problemov povpraševanje po našem premogu v široki potrošnji upada. V Uradnem listu RS (št. 73) z dne 25. 11. 1994 je bila objavljena "Uredba o emisiji snovi v zrak iz kurilnih naprav". Ta uredba v 8. členu navaja, da je v malih kurilnih napravah prepovedano kuriti premog, brikete iz premoga ali koksa, pri katerih vsebnost skupnega žvepla presega 0.7 g/MG. V 25. členu iste uredbe je navedeno, da določbe prvega odstavka 8. člena pričnejo veljati 1. julija 1995. Ta določba v letu 1996 še ni bila udejanjena.

V podjetju si že vrsto let prizadevamo za ekonomsko učinkovitost poslovanja; to smo v naši projekciji 1997-2006 tudi predvideli. Ekonomsko vrednotenje vseh treh predvidenih variant kaže, da lahko Premogovnik Velenje uspešno posluje pri proizvodnji 4.0 oziroma 3.8 mio ton premoga. Pri teh dveh variantah je dobiček v letu 1998 razmeroma nizek, v letu 2006 pa je 6,6% oziroma 2,58%. Poslovni izid pri varianti proizvodnje 3.6 mio ton je manj ugoden, saj do leta 2003 ni dobička, v letu 2006 pa je ta 1,3%.

V Premogovniku Velenje smo za zmanjšanje prodaje komercialnih vrst premoga načrtovali daljši čas prilagoditve, kot je bil določen v uredbi o emisiji snovi v zrak iz kurilnih naprav in predvideli 10-odstotni letni padec prodaje. Za leto 1997 smo v strateškem načrtu preteklega leta predvideli prodajo 202.500 ton premoga za široko potrošnjo in industrijo, v planu podjetja za leto 1997 pa smo predvideli 122.000 ton premoga. Ta razkorak je posledica znatno višje potrebne količine energetskega premoga. Pri prognozi našega tržišča za leta od 1998 do 2006 pa smo zadržali načrtovane trende iz preteklih let.

Proizvodnja premoga

Količinsko proizvodnjo premoga smo tudi v letošnjem strateškem planu načrtovali za variante 3.6, 3.8 in 4.0 milijona ton. Na tej osnovi smo izdelali prognozo plana proizvodnje; izhodišče za to so znane projektne osnove za posamezna odkopna polja. Pri tem je bilo upoštevane nadaljevanje odkopavanja posameznih etaž ob čimbolj enakomernem gibanju dolžine odkopne fronte. Načrtovana produktivnost in dolžina odkopne fronte je nadaljevanje dosedaj doseženih rezultatov in ima v povprečju pozitivne trende.

Produktivnost odkopne fronte, ki je sedaj 35 ton na meter in dan, se v naslednjih letih povzpne čez 40 t/m/dan. Premogovnik Velenje je podjetje, ki razvojno še zmeraj raste. V letu 2006 pričakujemo, da bo produktivnost zaposlenih pri proizvodnji 4.0 mio ton 1.200 ton na zaposlenega na leto, pri proizvodnji 3.8 mio ton 1.140 t/zap./dan in pri 3.6 mio ton 1.120 t/zap./dan. Naraščanje produktivnosti je naravnano zelo ambiciozno.

Razvoj in investicije

Na razvojno-investicijskem področju bomo izvajali številne projekte, ki nam bodo omogočili posodobitev in obnovitev opreme v tehnološkem procesu pridobivanja premoga, povečano varnost zaposlenih in humanizacijo dela. Seveda pa so osnova vseh teh projektov pozitivni ekonomski učinki.

Z delom bomo nadaljevali tudi pri sanaciji pri odkopavanju nastalih degradiranih površin, velika sredstva bodo vložena tudi v sanacijo okolja v Šaleški dolini.

V podjetju smo se intenzivno lotili tudi uvažanja kakovosti v vse delovne procese; načrtujemo, da bo projekt v letu 2006 tudi v celoti zaključen.

Zaposlovanje

Število zaposlenih v letu 2006 se po variantah giblje od 3333 do 3214. Pri tem je pomembno poudariti, da so kadrovska gibanja ugodna in kažejo, da bo treba v letu 1998 zaposlovanje intenzivirati. Premogovnik Velenje danes zagotavlja v Šaleški dolini nekaj manj kot 4.000 delovnih mest. Z naraščanjem produktivnosti in razvojem premogovnika se bo število potrebnih delovnih mest v podjetju zmanjševalo. Da bi ohranili število delovnih mest, bomo v premogovniku v naslednjem desetletnem obdobju vložili velika sredstva v razvoj novih programov.

Število zaposlenih se bo od 3.894, kolikor nas bo v povprečju zaposlenih v letu 1997, postopno zmanjševalo z upokojevanjem. Zaposlovanje bo letos potekalo še v manjšem obsegu, od leta 1998 do leta 2006 pa bomo vsako leto zaposlili od 150-200 delavcev. Največji problem v kadrovski strukturi podjetja bodo predstavljali invalidi, ki jih bo treba prezaposlovati.

Ekonomska učinkovitost

V podjetju si že vrsto let prizadevamo za ekonomsko učinkovitost poslovanja; to smo v naši projekciji 1997-2006 tudi predvideli. Ekonomsko vrednotenje vseh treh predvidenih variant kaže, da lahko Premogovnik Velenje uspešno posluje pri proizvodnji 4.0 oziroma 3.8 mio ton premoga. Pri teh dveh variantah je dobiček v letu 1998 razmeroma nizek, v letu 2006 pa je 6,6% oziroma 2,58%. Poslovni izid pri varianti proizvodnje 3.6 mio ton je manj ugoden, saj do leta 2003 ni dobička, v letu 2006 pa je ta 1,3%.

V letošnji strateški plan smo prvič vključili tudi poročilo o uresničevanju strateškega plana za leti 1995 in 1996. V tem delu smo izdelali kritično presojo problematike in poslovanja podjetja v obeh letih. Strateški plan, ki sem ga predstavil, je v obliki predloga in takšnega bomo v maju predložili upravnemu odboru podjetja v obravnavo in potrditev.

mag. Evgen Dervarič

Pred svetovnim rudarskim kongresom

Mi smo v vrhu

V Pragi je bil od 14. do 16. aprila sestanek odbora za pripravo svetovnega rudarskega kongresa, ki bo letos oktobra v Acapulcu v Mehiki. Kot član tega odbora se ga je udeležil tudi direktor našega podjetja dr. Franc Žerdin, ki je po vrnitvi iz češkega glavnega mesta povedal:

“Odbor sestavljajo člani iz posameznih držav, ki jih vanj izvolijo. Mene so v ta odbor imenovali na zadnjem svetovnem rudarskem kongresu v Madridu. To združenje ima statut, ki med drugim določa, koliko članov je lahko iz katere države, kakšne morajo biti njihove kvalifikacije. Članstvo v tem odboru je častno in pomeni priznanje posa-

Rusiji, enaka naj bi ostala na Poljskem, ponovno oživljali jo bodo Madžari, ki so pred leti nespretno ravnali in vse premogovnike zaprli.

Ko sem primerjal prestrukturiranje premogovništva v Evropi in pri nas, sem ugotovil, da smo v velenjskem premogovniku na pravi poti. Ni se nam treba sramovati postopkov dela in rezultatov, ki smo jih dosegli. Tako v državah, ki za prestrukturiranje premogovništva namenjajo milijarde nemških mark (Velika Britanija, Nemčija, Francija, Belgija), kot v tistih (države Vzhodne Evrope), ki stanja ne rešujejo niti na tak način kot pri nas - torej s ceno premoga - so težave zelo velike.

V Pragi sem doživel ne le pohvalne, ampak tudi občudovanja vredne besede o našem premogovniku. Veliko ljudi, ki so na tem sestanku sodelovali, je pri nas že bilo in poznajo velenjski premogovnik. Če bi na sestanku naredili lestvico najboljših, bi se velenjski premogovnik uvrstil v svetovni vrh tako po rezultatih, ceni, načinu reševanja socialnih, statusnih vprašanj. Tak sestanek pomeni način preverjanja samega sebe, vsega, kar počnemo v podjetju in preverjanje pristopa k reševanju vizije podjetja. Tokratna preverba je bila, po mojem mnenju, zelo uspešna.”

/dj/

mezniku. Odbor se sestaja dva do trikrat na leto. Dosedaj so bile seje na Baliu, v Mehiki, v Tokiu, skratka v precej oddaljenih krajih, tokratna pa je bila v Pragi, kar je bližje nam in sem se je zato tudi lahko udeležil.

Tema sestanka je bila “prestrukturiranje premogovniške dejavnosti v svetu”. Poročevalci iz posameznih držav smo predstavili situacijo v premogovništvu, perspektive in težave v njem ter analizirali stanje po posameznih državah.

Splošna ugotovitev je bila, da bo premogovniška proizvodnja v Evropi nazadovala, v svetovnem merilu pa bo naraščala, in to predvsem na površinskih kopih, kjer so za odkopavanje idealni pogoji. Ocenjujem, da to za naš premogovnik pomeni večjo konkurenco.

V Evropi premogovništvo res nazaduje: Velika Britanija je zmanjšala proizvodnjo v primerjavi z letom 1990 na 30%, prav tako Nemčija, Belgija je ukinila proizvodnjo, Španija jo seli na površinske kope, do leta 2005 jo bo v celoti ukinila Francija. Predvidamo, da bo proizvodnja naraščala v

Pristen vonj po premogu

Rudarski muzej

V jami Škale že dve leti v avtentičnem okolju žive jame nastaja rudarski muzej. Je del obsežnejšega projekta industrijskega in ekološkega muzeja v Velenju, ki ga skupaj pripravljata Kulturni center Ivan Napotnik - Muzej na gradu in mestna občina Velenje. Ko bo muzej v premogovniku odprt, bo njegov ogled gotovo posebno doživetje za obiskovalce, rudarski muzej pa bo popestril tudi turistično ponudbo Šaleške doline.

Snovalci muzeja si zamišljajo okoli 2 kilometra dolgo progo, na kateri bodo prikazana posamezna obdobja razvoja delovnih postopkov, mehanizacije, varnosti pri delu, strojne in elektro opreme, transporta ljudi in materiala, obiskovalci pa bodo lahko spoznali tudi naravno okolje premogovnika, občutke, ki spremljajo človeka pod zemljo, pa tudi bivalne razmere rudarjev pri delu.

Vodja projekta rudarskega dela muzeja je Marjan Moškon. Povedal je, da jamska dela potekajo po načrtih in je dosedaj narejenih že več kot 50 odstotkov vseh predvidenih prog, to delo pa naj bi opravili do novembra. V drugi fazi bodo dokončno urejevali prostore, to je dokončali podgrajevanje prostorov v tisti obliki tesarbe, ki bo prikazovala določeno obdobje, in začeli nameščati opremo.

Stroji, ki bodo v muzeju prikazovali razvoj hidravličnega podporja in različne načine pridobivanja premoga, so iz našega premogovnika. "Pri zbiranju opreme po drugih rudnikih in premogovnikih v Sloveniji nismo bili najbolj uspešni," je dejal Moškon, "saj smo le iz rudnika Mežica dobili črpalko. Kljub temu bo z zbrano opremo zagotovljen prikaz razvoja hidravlike od začetka 70. let do danes, v prejšnjih obdobjih pa tako veliko strojev ni bilo, saj se je v glavnem delalo ročno. To strojno opremo sedaj čistimo, popravljamo, skratka pripravljamo na vgradnjo v muzej. Stroji naj bi v muzeju tudi delovali."

Vzporedno teče pri urejevanju muzeja še eno zanimivo delo. Na osnovi fotografij tipičnih ročnih del in položajev telesa pri teh delih je namreč kipar Ciril Hočevar v Lutkovnem gledališču v Ljubljani začel izdelovati lutke, ki bodo na deloviščih - predvsem v starejšem delu, ko je bilo delo še v glavnem ročno - prikazovale posamezne delovne postopke.

Takšen projekt zahteva veliko organizacijskega in drugega dela. Marjan Moškon največ dela opravi sam: "Sem vodja projekta za jamski del muzeja. Sedaj bo treba narisati še projekt opreme rovov in delovišč. Moji glavni sodelavci so v projektivi, predvsem Miran Božič, samostojni projektant, dela v jami pa opravljajo delavci

Priprav. Sodelujem z delavci Muzeja na Velenjskem gradu, povezal sem se tudi z nekaterimi drugimi muzeji v Sloveniji, predvsem idrijskim, kjer že imajo nekaj izkušenj z delovanjem rudarskega muzeja. Kar nekaj časa je trajalo, da smo našli izdelovalca lutk, za izdelavo scenarija pa smo se dogovorili z arhitektom Ravnikarjem." Sprva je bilo odprtje muzeja vezano na zapiranje jame Škale. Vendar pa je področje muzeja povsem ločeno od aktivnega dela jame, tako da lahko deluje samostojno. Marjan Moškon si je na podlagi sedanjega poteka del upal napovedati, da bi lahko do 3. julija prihodnjega leta bil muzej ali pa vsaj en njegov del odprt za ogled.

Diana Janežič

Marjan Moškon

Moštvo pripravne številke 5, ki izdeluje jamske objekte za muzej.

Naš sodelavec: Evgen Treven

S51JX

"S51JX kliče VK7RX. Vaš signal je zelo dober. Kličem iz Slovenije, iz Evrope. Pri nas je ura 17 minut čez osmo uro zjutraj. Zunaj je oblačno in okoli 5°C..." Zveza s Tasmanijo je stekla. Evgen se je s pomočjo radijske zveze zapletel v pogovor z enim od svojih številnih prijateljev, raztresenih po velikih državah sveta in majhnih otočkih oceanov. Prijatelji so, čeprav so se dosedaj zgolj slišali, pogovarjali, videli še nikoli.

Dvakrat pogovor, dvakrat povsem drugačen: "Kako je v jami?"...

Tega si Evgen želi. Da bi potoval po svetu, obiskal ljudi, s katerimi vzpostavlja radioamaterske zveze. O številnih zvezah, ki jih je že vzpostavil, pripovedujejo kartice. Vsak radioamater ima namreč kartico kot nekakšno vizitko, ki jo na željo pošlje tistemu, s katerim prvič vzpostavi zvezo. Na kartici je zabeleženo radioamatersko ime lastnika, naslov, podatki o državi. Nekatere izgledajo kot razglednice kraja ali države, od koder prihajajo, druge imajo fotografijo lastnika ali pa zgolj risbo. Kartice si pošiljajo radioamaterji sami s pošto, kar precej stane, ali pa preko birojev - v Sloveniji je takšen biro Zveza radioamaterjev Slovenije -, kar je ceneje, vendar počasneje.

Kartice pričajo, da je bil Evgen s pomočjo zveze že skoraj v vsakem kraju na svetu in govoril z radioamaterji, ki so v svetu znani po vsem drugem. Tako kot veliko priznanje hrani kartico v spomin na pogovor z nekdanjim jordanskim kraljem Huseinom, španskim kraljem Juanom Carlosom ter celo generalom Somoso!

Evgen Treven je radioamater oldtimer, saj se s tem hobijem ukvarja 30 let. "Sem radioamater A kategorije: to je najvišja kategorija radioamaterja z mednarodno licenco, ki omogoča uporabo moči oddajnika do 1.500 vatov čiste energije in vse možne frekvence, ki so dovoljene po seznamu mednarodne organizacije IARU. Za B kategorijo je potrebno znanje telegrafije in sprejemanje 60 morsejevih znakov v minuti ter oddajanje 80 znakov, v A kategoriji pa sprejemanje 120 znakov v minuti in oddajanje 140," razloži Evgen in doda: "Ko se je Slovenija osamosvojila, smo radioamaterji naredili ogromno za njeno promocijo v svetu, čeprav se je o tem bolj malo govorilo. V tistem času sem naredil več kot tisoč zvez v nekaj dneh, celo po dve zvezi na minuto. Po štirinajstih dneh mi poštar ni imel več kam dajati pošte z vsega sveta. Podobno pomembno vlogo smo igrali radioamaterji, ko se je začela vojna v Bosni in Hercegovini. Pri nas doma je vladal nekaj časa kaos. Veliko ljudi je prihajalo k meni v stanovanje: predvsem ženske z otroki, sorodniki ljudi v Bosni, ki so me prosili za pomoč. Praktično smo nekaj časa vzpostavljali zvezo med Bosno in okoliškimi državami samo radioamaterji.

Mislím, da je bil nek bivši generalni sekretar Združenih narodov tisti, ki je dejal: 'Če bi v vsakem človeku bilo malo radioamaterja, ne bi bilo na svetu vojn.' Nas namreč ne zanimajo politika, veroizpoved, barva kože, ne meje med državami."

Evgen se je razgovoril, čeprav nima navade kar sam od sebe razlagati stvari in naštevati, kaj vse ga zanima. Svojega znanja in veselja ne ponuja in ne razglaša, če pa ga boste o čem povprašali, se nanj obrnili za pomoč, nasvet, kakšen material, literaturo, vam bo z veseljem pomagal.

Prav tako je še vedno z nasveti in pomočjo na razpolago tudi svojim nekdanjim sodelavcem v hidrogeološkem laboratoriju.

Ja, nekdanjim, kajti Evgen je v začetku tega leta zamenjal delovno mesto. Potem ko je v svojih štiriindvajsetih letih delovne dobe skoraj vsakih pet do šest let menjal delovno področje, je letos februarja prevzel mesto dežurnega rudnika. Premestitev ni bila samodejna, ampak je o njej lahko premislil, se odločil.

"Odločitev ni bila lahka, saj sem se zavedal odgovornosti do ljudi, opreme, do celega podjetja, ki jo to delovno mesto nosi v sebi. Potem pa sem pri sebi tehtal: dosedanje delo v hidrogeološkem laboratoriju je bilo poseben izziv, ki pa me je začel obremenjevati; imel sem ideje in nekatere so me včasih zelo utrudile, izčrpale, posebej takrat, ko so za svojo realizacijo zahtevale preveč sredstev, uspeh pa ni bil vnaprej zagotovljen. Te mešane občutke sem pretehtal in se odločil, da ponujeno delo sprejemem. Delo dežurnega rudnika je zanimivo, dinamično, vedno se nekaj naučim, spremljam proizvodnjo in dogajanje v podjetju in to mi je všeč. Ob tem se z elektroniko še vedno lahko ukvarjam."

Evgen je po osnovni izobrazbi rudarski tehnik. Skromno življenje v rudarski družini v Idriji mu ni omogočilo zelenega študija elektronike, zato se je odločil za šolanje v idrijski rudarski šoli. Ko jo je končal, se je leta 1969 vpisal na srednjo tehnično šolo v Velenju, nato pa se zaposlil v velenjskem premogovniku.

Začel je z najenostavnejšimi deli v klasirnici, nadaljeval kot pomožni nadzornik pri zračenju, opravil strokovni izpit za nadzornika in bil šest let nadzornik v Pripravah.

Radioamaterstvo je ljubitejsko, nepoklicno ukvarjanje z radiom oziroma radiotehniko. Toda radioamaterstvo je še mnogo več: aktivnost, gibanje, organizacija, izobraževanje, ljubezen in način življenja ter tehničnega mišljenja skoraj treh milijonov ljudi obeh spolov, različnih starosti in poklicev v vseh državah sveta.

Radioamaterstvo ima nedvomno med raznimi ljubiteljskimi dejavnostmi posebno mesto. Na svetu namreč ni druge ljubiteljske dejavnosti, ki bi imela tako kot radioamaterstvo svoj status verificiran z mednarodnim dogovorom, katerega priznavajo vse države sveta.

Težave z zdravjem so ga za nekaj let posadile v pripravo dela. Ko je opravil strokovni izpit za tehničnega vodja rudarske organizacije in samostojnega projektanta, je bil pet let v rudarski projektivi samostojni projektant za takrat še aktualno odpiranje jame Šoštanj in glavne komunikacije proti zračilnemu jašku Šoštanj. Leta 1990 je bil projekt jame Šoštanj začasno ustavljen in takrat je prišel v hidrogeološki laboratorij. Vsa ta leta ga je spremljala ljubezen do elektronike.

"Ugotovil sem, da sem lahko po poklicu rudar in za hobi elektronik, nasprotno pa to ni mogoče. Ta kombinacija mi je pri mojem delu prišla še kako prav, saj sem vedel kakšni so problemi v jami, kje so ozka grla, kaj se da in kako se da in sme narediti. Marsikaj sem moral najprej poskusiti in včasih o ideji sploh nisem hotel govoriti. Menim namreč, da firma ni dolžna realizirati vsega, kar "zraste na mojem zelniku".

Vendar sem imel ob sebi vedno odlične sodelavce, ki so me razumeli, spodbujali. Pri tem moram omeniti predvsem Branka Fošnerja in Boštjana Pelka iz elektro dejavnosti, dva strokovnjaka, ki sta mi bila v veliko pomoč. Sem namreč elektronik samouk in brez njenega teoretičnega znanja in nasvetov bi se velikokrat težje dokopal do kakšne rešitve," je poudaril Evgen.

Seznam idej, ki jih je Evgen realiziral je resnično dolg: to so različni varnostni in alarmni sistemi, različne avtomatike (avtomatični nadzor izparevanja z digitalnimi termometri in varnostnimi sistemi, ki uspešno deluje v ERICu, avtomatizacija stolpnih ur-cerkvenih, grajskih), solarni sistemi, video nadzor s kamerami. Naredil je prototip inštrumenta za meritve nivoja vode v vodnjakih in piezometrih (inovacija), tipalo in sondo za merjenje, radijske ojačevalnike, antene, motorček za pogon stolpnih ur in kontrolni monitor, serijo deformometrov, laboratorijske usmernike za radijske postaje, sprejemnik meteoroloških slik, trikolovni linearni ojačevalec in še in še. Zadnja inovacija, nad učinkovitostjo katere je tudi sam presenečen, je posebna video aparatura.

"Samoiniciativno in v lastni režiji sem s pomočjo inženirja Borisa Doblška naredil

video kamero, s katero je mogoče pregledovati globoke vrtine. Ta kamera je zelo uporabna v našem podjetju, lahko pa jo uporabljajo tudi pri civilni zaščiti, pri gorski reševalni službi, jamarstvu, skratka povsod tam, kjer človek nima pristopa v jame ali vrtine, da bi si ogledal stanje. Opravili smo že poskusna snemanja in so se dobro obnesla."

Evgenovo ukvarjanje z elektronikom se bo z zamenjavo delovnega mesta spremenilo, a dobilo nove razsežnosti. Zveze prek radijske postaje bodo šle v svet še vedno iz jedilnice Trevnovega stanovanja na Gorici, iz tistega bloka, ki ima na strehi veliko anteno. Druge ideje pa bodo dozorevale in postale otipljive v Evgenovi delavnici na podstrešju bloka. Kaj pa drugi družinski člani pravijo na vse to?

"Družine s svojim hobijem ne obremenjujem. Žena ima zanj veliko razumevanje, navsezadnje sem "serviser" za vse električne aparate v stanovanju, s svojim znanjem pa prispevam v domačo blagajno tudi nekaj denarja ali si vsaj prislužim povratno uslugo prijatelja. Imam dva sinova, ki pa se za elektroniko ne zanimata preveč. Mlajši sin je še osnovnošolec, starejši je po končani elektrotehnični šoli sicer poskusil študirati elektrotehniko, a je sedaj presedlal na geotehnologijo. Nobenega v nič ne silim, saj nobena posiljena stvar ni dobra. Ju pa pri njunih interesih spodbujam. Menim, da je šolanje obeh sinov osnovna investicija, zato bom obema pomagal po svojih močeh, da bosta pridobila želeno izobrazbo."

Tudi Evgena njegov hobi ne obremenjuje. Za radijsko postajo sede zaradi sprostitve. Nadene si slušalke, odklopi vsakodnevne tegobe in se poda med svoje znance po svetu. Morda na široko avenijo v kakšnem ameriškem mestu, v japonsko vas ali na miren pacifiški otoček, kjer živi osemdesetletni možakar, ki je bil včasih Američan in še danes rad posluša Avsenike. Ja, svet je čisto majhen in ljudje povsod enako preprosti!

Diana Janežič

...*"Hello, Steve!"*

Peter Jaklič,
upokojeni vodja Priprav:

“Zadovoljen sem!”

Nobena stvar ne naredi človeka srečnejšega kot njegovo lastno prepričanje, da je naredil najboljše, kar je mogel.

Tako pravi modra misel, ki jo je zapisal Mihailo Pupin. In prav ta misel se je prikradla med moje misli, ko sem se pogovarjala s Petrom Jakličem, bivšim dolgoletnim vodjem največjega obrata našega podjetja Priprave.

“Rad v miru preberem časopis.”

Peter Jaklič je od 1. marca letos upokojen in pravi - to pa se tudi vidi - da je zadovoljen, da uživa, da ničesar ne obžaluje, da se ima zelo dobro. Kaj bi hotel človek še več?

Peter Jaklič živi v Velenju, v prostornem prijetnem stanovanju skupaj z ženo Cvetko, njeno mamo, sinom Gregorjem, snaho Martino in šestmesečno vnukinjo Pio. Z ženo Cvetko pa imata še en dom. Ta je v Kalah pri Ponikvi, kjer stoji njun vikend, obdan s sadovnjakom, brajdo, zelenjem.

“Vse sem uredil tako, da lahko z ženo uživava,” pravi moj sogovornik. “Ne obremenjujem se s tem, kje bom preživel kakšen dan. Če se nama z ženo zazdi, sva v Velenju, če se nama zahoče v naravo, pa greva v Kale

in ostaneva en dan ali pa štirinajst dni. No, res pa je, da naju v Velenje vedno znova privabi vnukinja Pia. Sploh žena ima vedno skrbi, češ mogoče naju pa potrebujejo, saj so še mladi. Na srečo imava tudi v vikendu telefon in lahko kar hitro ugotoviva, če sva res nepogrešljiva.

Sicer pa o nepogrešljivosti mislim, da za ljudi ne obstaja, sploh v službi. Vsakega človeka lahko pri delu nadomesti nekdo drug. Zase že vem, da je tako. Niti slučajno ne mislim, češ kaj bodo pa zdaj brez mene ‘na rudniku’. Dobro jim gre in vedel sem, da bo tako!

Meni pa gre tudi dobro, le časa imam manj, kot sem ga imel prej. Že zato, ker prve jutranje ure prespim. Trideset let sem zgodaj zjutraj vstajal, zdaj pa spim do pol osmih in potem se mi nikamor ne mudi. Psičko Piko peljem na sprehod za kakšno uro okrog jezera, potem zajtrkujem, grem v trgovino, preberem časopis... Res pa je, da tudi zvečer uživam, ko se mi ne mudi spat. Z

ženo, ki je tudi upokojena, se pogovarjava, igrava karte, gledava televizijo, rešujeva križanke. Oba zelo rada vse to počneva, še zlasti pri križankah se rada zadrživa in težko, da najdeva katero, ki je ne bi rešila. Všeč mi je, ker imam sedaj dovolj časa za vse, kar se namenim opraviti, pa naj bo to kaj od naštetega ali pa obrezovanje vinske trte, sadnih dreves, nabiranje gob, barvanje balkonske ograje - (ha-ha).“

Tale smeh ni bil moj, ampak Petrov, malo pa tudi njegove žene. Teško bi bilo pisati o enem od njiju, o drugem pa ne. Sta namreč tesno skupaj, živita drug z drugim in zelo se razumeta. Oba sta umirjena, rada obdana z lepimi stvarmi, prijaznimi ljudmi, z živalmi.

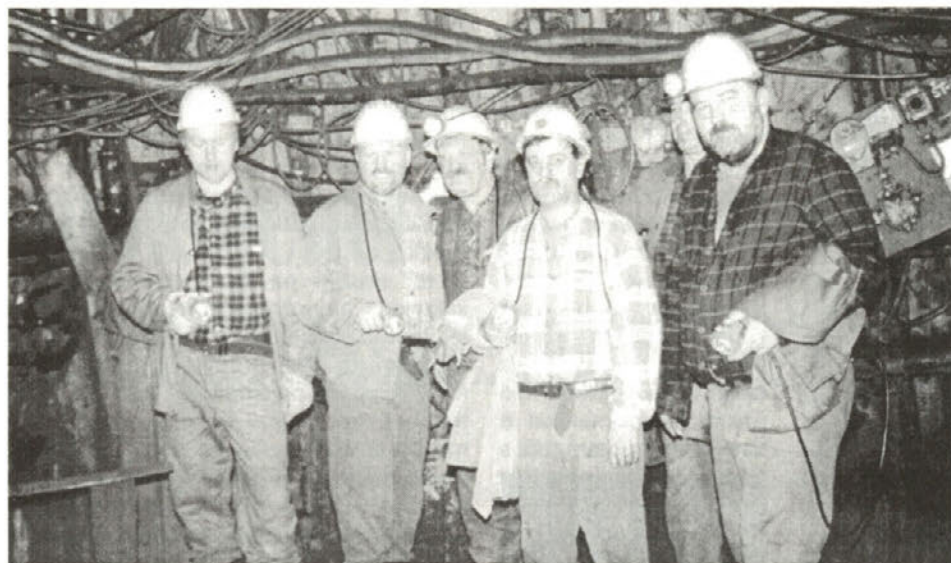
Peter je to komentiral, ko mi je dejal: “Svojo umirjenost črpam iz svojega načina življenja pa tudi iz odnosa s svojo ženo. Ona je namreč zame pravi balzam, ne prepirava se, se pa veliko pogovarjava in marsikaj skupaj počneva.”

Naj zdaj ali kasneje omenim delo, vsa leta Petrovega uspešnega dela v našem premogovniku ali pa naj prej razkrijem še kaj o njegovi ljubezni do živali, o igranju tenisa, o gobarjenju, o družini, o odnosu do ljudi? Pravzaprav se vse prepleta! Ne more biti dolgo dober, uspešen vodja nekdo, ki ni dober človek. Peter Jaklič pa je dober dolgoletni vodja bil! A pojdemo po vrsti!

Pri velenjskem premogovniku se je zaposlil 1965. leta. Star je bil dvaindvajset let in po izobrazbi je bil rudarski tehnik. Takole je povedal!

“Najprej sem dve leti delal kot kopač na čelu, potem sem opravil pripravništvo in delal na študijskem oddelku, deset let sem potem bil nadzornik, potem obratni tehnik, poslovodja, kasneje asistent in pomočnik vodje obrata, od 1982. leta pa vodja obrata Priprave. Pravzaprav sem zaradi bolezni prejšnjega vodje Priprav že od 1981. leta samostojno vodil obrat. Vmes sem tudi doštudiral ob delu, organizacijo dela. Pa veste, katero je najboljše od vseh teh del? Najlepše je biti pomočnik vodje, saj sam za nič ne odgovarjaš.

Tako malo v šali, v resnici pa sem rad opravljal vsa dela. Menim, da sem se prav odločil, ko sem si izbral poklic v rudarstvu in se zaposlil v premogovniku. Vsa leta sem z veseljem hodil v službo in svojo delovno

"Imel sem dobre sodelavce."

pot imam za uspešno. Veliko let sem delal kot vodja obrata, za kar je treba znati tudi 'jadрати'. V dobrih odnosih moraš biti z vsemi, nadrejenimi in podrejenimi. Tudi na delo se je treba dobro spoznati. Imel sem tudi dobre sodelavce: poslovodje, nadzornike, prvopisane. Tudi navajeni so me bili.

Pri premogovniku sem preživel različne čase, tudi različne družbene ureditve. Od začetka mojega dela 1965. leta pa tja do 1988. leta ni bilo bistvenih razlik. Če si hotel biti delovno uspešen, si moral biti komunist in moral si upoštevati nekatera načela, pravila partije. Res pa je, da sem si nekako pridobil pravico, da sem smel včasih misliti in ravnati po svoje. Mogoče to res ni bilo vsakemu dovoljeno. Jemali so me dobronamerno in posebnih posledic ni bilo. Seveda pa sem imel tudi precej raznih izkušenj, pridobljenih pri samoupravljanju, kot podpredsednik delavskega sveta EGS, vodja delegacije Rudarsko-elektroenergetskega kombinata, delegat v republiški skupščini, nosilec raznih funkcij na občini.

Ob novi družbeni ureditvi, v samostojni Sloveniji sem izstopil iz partije. Nisem se strinjal in se ne strinjam z divjim lastninjenjem, bogatenjem nekaterih, kupovanjem tovarn, podjetij, za recimo, svojo plačo! Seveda so mi nekateri ta izstop zamerili, vendar samo zaradi spominov res nisem mogel ostati komunist in sodelovati pri nečem, kar menim, da ni prav. Zato sem prestopil v Socialno demokratsko stranko, ki ima program, bližji delavcem. To pa še ne pomeni, da se strinjam z vsemi rešitvami, ki jih sprejme vodstvo stranke."

Sploh je Peter Jaklič človek, ki se ne strinja s krivicami, z nemarnim odnosom do ljudi. Kot sam pravi, je bil včasih svojim delavcem kar preveč očetovski! Znano je, da so ga mnogi imeli za ata Jakliča. Vse probleme - od stanovanjskih, družinskih problemov,

do iskanja službe za otroke - so urejevali delavci pri njem in največkrat tudi uredili.

"Kolikor se je dalo, sem pomagal," se spominja. "Z vsakim, ki je prišel, sem se pogovoril, za vsakega sem si vzel čas. Res pa sem tako porabil kar precej časa, tudi tistega svojega. Tako je bilo tudi prav, saj vodja nekega obrata mora, če hoče biti dober vodja, nekako tudi skrbeti za svoje delavce, jih spremljati, usmerjati pri njihovem življenju. Vedeti mora, kdo ima kakšne težave. Seveda pa to predvsem ni lahko in ni prijetno delo. Jaz sem se ga vedno lotil. Tudi žene 'mojih rudarjev' so to vedele in so, če je bilo doma le pretežko, če je bil mož preveč grob, znale najti pot k meni, jaz pa sem tudi znal takega moža tako 'obdelati' z besedami, da je pomagalo in je bil potem do žene in otrok bolj prijazen. Precej rudarjev sem videl, ki so bili alkoholiki in drame, tragedije so bile v njihovih družinah pogoste."

Še sva se pogovarjala o delu, saj spominov je veliko. Kateri pa je dogodek, ki je Petru najbolj ostal v spominu?

"Več jih je. Najbolj pa se spominjam vdora plina z izmetom premogovega prahu na pripravlški številki 106. Takrat smo imeli veliko srečo, da smo ostali živi. Da smo se uspeli rešiti, sta veliko pripomogli moja iznajdljivost in prisebnost. Med rezanjem je s premogovim prahom zasulo približno dvajset metrov proge. Bil sem nadzornik in če sem hotel, da se rešimo, sem moral pri ukrepanju pozabiti na predpise. Po pravilih ne bi smel ugasniti ventilatorjev, toda dva delavca sta bila brez reševalnih aparatov. Izklopil sem ventilatorja, da sta se rešila. Sicer bi bila gotovo mrtva. Tudi ključavničarja sem takrat rešil smrti. Sam pa sem se skoraj zadušil, ker sem pod masko čikal. Razmišljal sem: 'Če pljunem, se zadušim, če ne pljunem, se spet

"Vsa leta sem z veseljem delal."

"Všeč mi je, ker imam sedaj dovolj časa za vse."

5 milijonov ton. To smo, seveda, proslavili. V tistih časih je bilo tako, zdaj pa je drugače, takšni veliki letni odkopi premoga niso več potrebni in prav je tako. Na Pripravah smo se vedno veselili tudi, če smo dobili nove stroje. Posebno veselje pa je bil vsak rudarski praznik - 3. julij. Vsa leta svojega dela sem bil v paradi, niti enkrat nisem manjkal in vsakič smo potem tudi s sodelavci 'katero veselo rekli'."

Takšni so spomini in še ogromno jih je. Kaj pa bi Peter Jaklič povedal svojim bivšim sodelavcem? Tole!

"Predvsem naj delajo naprej tako uspešno, kot smo delali skupaj v preteklih letih. Naj jim bo tudi sreča naklonjena tako, kot je bila nam vsa

leta mojega vodenja Priprav, saj nismo imeli nobene nesreče s smrtnimi žrtvami. Pa čeprav je delo na Pripravah nevarno, izpostavljeno, saj je treba napredovati v neznanu. To jim želim tudi v prihodnje, zraven pa nekaj nove opreme za Priprave. V zadnjih desetih letih v tem obratu nismo kupili nobenega novega stroja. Sedaj pa naj bodo na vrsti Priprave in vem, da tudi res bodo.

Sicer pa ima velenjski premogovnik izredno dobro vodstvo, veliko je mladih sposobnih ljudi in tudi nekaj malo starejših, ki imajo poleg sposobnosti tudi izkušnje. V premogovniku je zelo dobro poskrbljeno za delavce. Ne vem, če je v Sloveniji še kakšno državno podjetje, v katerem je delavcem tako dobro. Pri tem imam v mislih prevoze na delo, malice, zaščitna sredstva, možnosti rekreacije, še zlasti pa socialno varnost vseh. Nikomur ni treba posebej skrbeti, ali bo jutri še imel delo. Ko pa je vendarle bilo treba zmanjšati število zaposlenih, smo se odločali za odpravnine, dokupovanje let. Želim, da bi tako bilo še naprej..."

Peter pravzaprav ne vidi rad, da gre nekaterim v življenju slabo. Vendar meni, da v današnjem času, v katerem ima denar še posebno vrednost, saj je treba vse plačati, lahko vsak dela in zasluži. Če, seveda, hoče in je pripravljen poprijeti tudi za vsako delo. Nerodno in slabo je le za tiste, ki zaradi zdravstvenih težav niso sposobni delati. Sociale je namreč vse manj ali pa je celo ni več. Tudi zase in za svojo družino si Peter želi predvsem zdravja. Sam si ga nabira v

življenju blizu narave, na sprehodih, pri plavanju, na teniških igriščih, skratka pri vseh svojih konjičkih in tudi v umirjenem, sproščnem načinu življenja. Veliko mu pomenijo vsi njegovi: žena, hčerka Petra, sin, snaha, vnukinja, mama, tašča. "Na prvem mestu je vedno bila družina," poudari in še bolj poudari, da bo tako vedno ostalo.

V tej družini pa so vedno imeli tudi kakšnega štirinožnega prijatelja. "Že osem let imamo pudlico Piko," jo predstavi Peter, medtem ko Pika dremlje blizu njegovih nog. "Pred njo pa smo imeli tudi psa. Tudi mačke imamo in rad jih imam. Pri vikendu me spremlja v gobe po pet, šest mačk. Svoje imam štiri, pridružio pa se jim še sosedove. Zelo rad jih opazujem, hranim... Vendar nikar ne mislite, da brez njih ne bi shajal. V Velenje kakšno mačko pripeljemo le, kadar je kaj bolna, poškodovana."

Takšen je Peter Jalič! Ste ga takšnega poznali? Ste vedeli, da v vrsti pred rdečim semaforjem ni prav nič nestrpen? Zna se nasloniti nazaj, počakati. Pravi, da je za pet minut pač vseeno, kje si: tu ali tam. Pomembno je, da je doma vse v redu, da so otroci dobro, da so zdravi, da se z ženo razumeta.

Ste vedeli, da je rojen v Rimskih Toplicah, potem pa je do svojega tretjega leta živel v Šoštanju, na posestvu Široko, kjer je njegov oče vrtnaril in upravljal posestvo?

Ste vedeli, da se ob gledanju nogometne tekme - tudi kadar igrajo nogometaši Rudarja - ne razburja? Pravi, da je dobro, če zmagajo, in da ni nič življenjsko hudega, če izgubijo.

Vas zanima še kaj? Mogoče kakšno kavo rad pije? Hladno. Zdaj veste! Če ga srečate, povabite ga kdaj na kavo ali pa na kaj sladkega, kar ima - kot pravi - zelo rad. Ali pa se pustite povabiti. In izvedeli boste še kaj in se mogoče tudi kaj o življenju naučili. Srečno!

Dragica Marinšek

Kaj delamo velenjski upokojenci

Društvo upokojencev
Grize Zabukovica

Precej vode je že preteklo po Paki, ko sem se vam zadnjič oglasil. Na predlog vseh rudarjev, ki smo odšli v pokoj iz Premogovnika Velenje, da naj vam napišem prispevek o tem, kaj delamo in kako živimo, pa sem se odločil, da to storim.

V letu 1966, ko je prenehal z obratovanjem premogovnik Zabukovica, se je okoli 300 rudarjev zaposlilo v takratnem Rudniku lignita Velenje. Polovica teh, ki so nosili pravo knapovsko srce v sebi so ostali v velenjski jami, druga polovica se je zaposlila drugje. In vsem tem je še sedaj žal, da so zapustili knapovski poklic.

Žal pa je tudi nam drugim, pa ne zato, ker smo rudarili v Velenju, ampak zato, ker smo morali zapustiti zabukoviško jamo. Navkljub nevarnostim, ki so nas spremljale na vsakem koraku, smo v jamo odhajali srečni in nasmejanih obrazov.

Pa smo se včasih tudi spomnili na čas po drugi svetovni vojni, ko je zaradi eksplozije metana 12. avgusta 1946. leta umrlo kar 17 rudarjev, 22 pa jih je bilo poškodovanih in so ti zaradi dobljenih poškodb kasneje pomrli. V tej nesreči je življenje izgubilo 12 kopačev, 3 učni kopači in 2 vozača. Brez možev je ostalo 11 žena in 25 otrok brez očetov. Najstarejši med ponesrečenimi je bil star 54 let, najmlajši pa 19.

Zabukovčani je bila takrat zavita v črno. Z Zabukovčani je žalovala vsa Slovenija in ni bilo človeka v žalnem sprevodu, ki se mu ni utrnila solza žalosti.

Ko sem jaz leta 1983 odšel iz Velenja v pokoj in se včlanil v Društvo upokojencev Grize - Zabukovica, sem takoj organiziral sekcijo upokojenih rudarjev. Imamo svoj prapor, udeležujemo se pogrebnih slovesnosti za svojimi umrlimi kameradi pa tudi proslav in shodov, če smo nanje vabljeni. Dosedaj smo si ogledali že tudi muzej na Velenjskem gradu in muzej v Idriji ter Rotovnikovo jamo v Penku, Pivovarno Laško in Tim Laško.

Lani pa smo opravili največje delo v delovanju naše sekcije. Po omenjeni katastrofi leta 1946 je kolektiv premogovnika Zabukovica ponesrečenim rudarjem postavil dostojen spomenik, ki pa ga je zob časa v petdesetih letih povsem uničil. Upokojeni rudarji smo se odločili, da bomo spomenik obnovili. Denar smo zbrali s prispevki podjetij, zasebnikov, krajevnih skupnosti ter Društva upokojencev občine Žalec. Vsa zahvala gre tudi Premogovniku Velenje, ki

nam je omogočil, da smo zastavljeni cilj lahko uresničili.

Za letos pa smo si zadali nalogo, da bomo na mestu, kjer je bil stolp glavnega izvoznega jaška, postavili spominsko obeležje v obliki jamskega vozička, na katerem bodo vrisani simboli rudarstva. Tako bodo tudi mimoidoči vedeli, da je od leta 1778 do leta 1966 deloval tukaj Rudnik rjava premoza Zabukovica.

Srečno!

Ivan Grobelnik,
vodja sekcije upokojenih rudarjev

Pred odkritjem obnovljenega spomenika

Glasilo Rudar izdaja Rudnik lignita Velenje - Ureja uredniški odbor: Diana Janežič (odgovorna urednica), Ivo Avberšek-Hans (tehnično urejanje), Božena Steiner, Aca Poles, Peter Pušnik, Jože Kožar, Boris Potrč, Dragica Marinšek.

Naslov uredništva: RLV, Partizanska 78, 3320 Velenje, telefon 853-312, interno 18-15, fax. 854-986 - naklada 4000 izvodov - tiska Tiskarna Bizjak Velenje

Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14.2.1992, št. 23/67-92 se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.

Bolezni sodobnega človeka

Koronarna srčna bolezen

Tako kot v razvitem svetu so tudi pri nas že vrsto let vodilni vzrok obolevanja in umiranja bolezni ateroskleroze. Po statističnih podatkih največ prebivalcev Slovenije vsako leto umre prav zaradi bolezni srca in žilja, koronarna srčna bolezen pa je na prvem mestu. Zožitev ali zamašitev koronarne arterije privede do pomembno zmanjšane prekrvavitve srčne mišice (nema ishemija), tipičnih bolečin v prsih (angina pektoris), srčnega infarkta ter nenadne srčne smrti.

Srčni infarkt

Zapora koronarne arterije povzroči odmrtje tistega dela srčne mišice, ki ga je prizadeta žila oskrbovala s kisikom in hranili.

Bolečina je pri srčnem infarktu podobna kot pri angini pektoris, le da je močnejša in dolgotrajnejša. Z nitroglicerolom in mirovanjem jo lahko ublažimo, vendar ne popolnoma. Od bolečine pri angini pektoris se razlikuje po tem, da je bolj omejena in se pojavlja na nenavadnih mestih, kot sta žlička in predel med lopaticama.

Kadar se pojavlja v žlički, spremljata pa jo še slabost in bruhanje, stanje lahko zamenjamo za dogajanje v trebuhu. Zaradi nenadne

in močne bolečine so nekateri bolniki močno prizadeti, prestrašeni ter zmedeni.

Najpogosteje se bolečina pojavlja za prsnico, opisujejo pa jo kot stiskanje, tiščanje, podobno pritisku težke uteži ali močnemu udarcu, pa tudi kot žarenje v prsih. Bolečina lahko seva v levo ramo, levo roko, levo stran vratu, včasih v obe roki, v hrbet ali trebuh, lahko pa ostane le omejena. Težave se navadno stopnjujejo nekaj minut in vztrajajo tudi več ur, če jih ne blažimo z zdravili. Vsak najmanjši napor bolečino poslabša.

Zaradi črpalne prizadetosti srca bolnika pogosto duši, kmalu po nastanku srčnega infarkta pa se razvijejo znaki šoka: strah, pospešen utrip, modrica, potenje, hladne okončine, krvni tlak pa je navadno ohranjen.

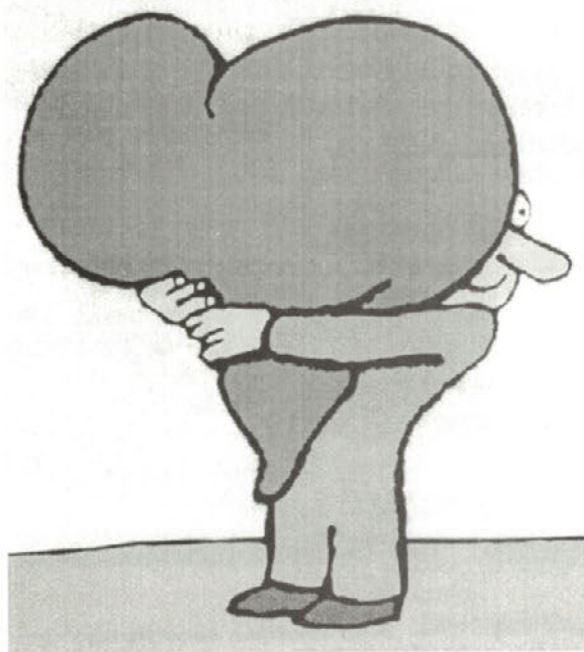
Manjše število bolnikov ne čuti bolečin, javlja se le slabost, znižuje se jim krvni tlak, javljajo se motnje srčnega ritma ter črpalna odpoved.

Pogosto spremljajo začetek srčnega infarkta tudi smrtno nevarne motnje srčnega ritma. Zato je pomembno, da bolnik takoj, ko zazna bolečino, pokliče zdravniško pomoč. Če ima pri sebi nitroglicerol, naj ga uporabi takoj, po dveh minutah pa lahko uporabi tableto ali spray ponovno. Za lajšanje bolečin lahko uporabi tudi običajna zdravila proti bolečinam. Zelo primeren je Aspirin.

Diagnozo srčnega infarkta potrdimo s tipičnimi spremembami v EKG. Približno uro po incidentu v krvi beležimo tudi porast vrednosti encimov, ki govore za razpad srčne mišice.

Takojšnja zdravniška pomoč je pomembna zaradi odpravljanja možnih zapletov ter raztapljanja strdka, ki je zamašil koronarno arterijo ter povzročil srčni infarkt. Strdek je mogoče raztopiti s trombolitičnimi zdravili. Kolikor prej uspemo zagotoviti ustrezen pretok skozi obolelo koronarno žilo, toliko manjše so posledice in prizadetost srčne mišice. Raztapljanje strdka je učinkovito le v prvih šestih urah po začetku srčnega infarkta, zato je pri diagnozi in zdravljenju srčnega infarkta pomembna vsaka minuta. Srčni infarkt spremljajo mnogi zapleti. Poleg motenj srčnega ritma, ki včasih zahteva uporabo spodbujevalca, se pogosto javlja črpalno popuščenje, lahko pa pride tudi do raztrganine proste stene ali pretina. Pogosto so prisotne okvare mišic, ki skrbijo za normalno funkcijo zaklopk. V zgodnji fazi se lahko javlja tudi vnetje osrčnika ali pa brazgotinasta vrečasta razširitev srca.

V prvih dneh je potreben stalen nadzor, da preprečimo morebitne zaplete. Poleg zdravljenja proti bolečinam bolnik prejema kisik, Aspirin, ki preprečuje nadaljnje zlepljanje krvničk ter številna druga zdravila. Zelo zgodaj, praviloma že drugi dan, pričnemo tudi s previdno dozirano telesno aktivnostjo, ki jo postopno stopnjujemo. Odvisno od obsežnosti ter lokalizacije srčnega infarkta bolnika med osmim in dvanajstim dnevom tudi obremenitveno testiramo. Na podlagi rezultata pripravimo prilagojen program rehabilitacije, ki ga bolnik opravi v bolnišnici, ambulantno ali v zdravilišču. Poleg telesne je potrebna tudi duševna

Zanj bi storil vse!

rehabilitacija. Bolnik naj bi se čim prej vrnil v normalno življenje ter ustrezno delovno okolje.

Ponavljajoči napadi angine pectoris ali slaba funkcija srca včasih zahtevajo tudi koronarografijo ter morebitno balonsko širjenje koronarne žile ali žilno premostitev. Podobno kot pri angini pectoris je tudi po prebolelem srčnem infarktu potrebna doživljenjska sekundarna preventiva.

Nenadna smrt

Nepričakovano smrt, ko se dogodki od nastopa simptomov do končanja življenja zvrstijo v eni uri, imenujemo nenadna smrt. Najpogostejši vzrok je pri odraslih zastoj srca zaradi ishemične bolezni. V tem primeru govorimo o nenadni srčni smrti. Kar v 90 % je za žalostni incident kriva KBS.

Pogosti so primeri, ko nekdo, ki je bil vse do dogodka navidezno povsem zdrav, nepričakovano omahne, pade in umre. Veliko tako umrlih, na žalost, sploh ni

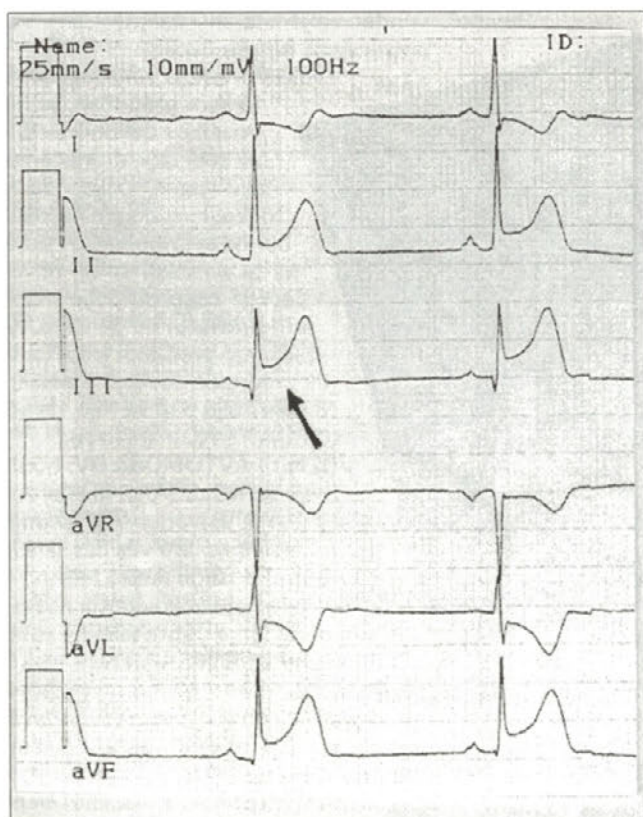
vedelo, da so hudo bolni, številni pa so, kljub opozorilnim znakom predolgo odlašali z obiskom pri zdravniku.

Zato je še kako pomembno, da živimo zdravo že takrat, ko v sebi še ne nosimo bolezni. Prevzemimo načela zdrave prehrane, bodimo ustrezno telesno aktivni, ostanimo nekadilci ter uspešno obvladajmo stres. Pomembno je vedeti, kakšne so naše krvne maščobe in krvni sladkor, potrebno si je pomeriti krvni tlak ter stopiti na tehtnico, da bi se kar najlažje spoprijeli z dejavniki tveganja in premagali na nas prežečo bolezen. **Ni potrebno veliko - le spoznanje, da je vredno živeti in da mora biti življenje tudi kvalitetno. Vse je v nas samih.**

Poiščimo in izberimo zdravje ter ga skrbno negujmo.

Janez Poles,

dr. med., spec. interne med.

Spremembe EKG pri srčnem infarktu (slika "cerkve")

Svetovni dan zdravja

7. april je vsako leto svetovni dan zdravja. Letošnji je bil posvečen razmisleku o nalezljivih boleznih, novih in že izkoreninjenih, ki znova ogrožajo zdravje človeštva.

"V času, ko je svet čedalje manjši in medčloveška bližina večja, vse, kar storimo za enega človeka, koristi človeštvu," je ob tej priložnosti v posebni poslanici poudaril slovenski minister za zdravstvo dr. Marjan Jereb.

Generalni sekretar Svetovne zdravstvene organizacije dr. Nagajima pa je dejal: "Soočati se moramo z dejstvom, da so nalezljive bolezni skupna grožnja, ki zahteva takojšnjo pozornost, zlasti v času, ko se ljudje po vsem svetu zbližujejo zaradi mednarodnih potovanj in trgovine. Nalezljive bolezni ne poznajo meja."

V svetu in tudi v Sloveniji je bilo zadnja leta prevladujoče mnenje, da je bitka z mnogimi nalezljivimi boleznimi dobljena. Vendar nas je vsakdanje življenje prepričalo drugače. Morda so res izkoreninjene kože in še kakšna druga tovrstna bolezen, toda v nerazvite dele sveta se vračata tuberkuloza in malarija, pojavljajo se nove nalezljive bolezni, za katere še ne poznamo cepiv, poleg tega pa so bakterije vedno bolj odporne na antibiotike.

Kako pa smo ljudje odporni proti napadom različnih bolezni? Jasno je, da lahko največ za svoje zdravje - predvsem na preventivni ravni - storimo sami. Če zdravje na svoji lestvici vrednot zavestno postavimo tako visoko, da ne pozabljamo na številne dejavnike tveganja: nezdravo prehrano, škodljive razvade kajenja in pitja alkoholnih pijač, premalo gibanja, premalo spanja, fizično in psihično preobremenjenost. Torej vsakdanja skrb za naše zdravje in dobro počutje ostaja slejkoprej naša naloga!

Bicikel pomaga, da se učimo ljubiti Zemljo

Bili so časi, ko sem mislil, da ne obstaja nič drugega kot gore, da je škoda vsakega prostega dne, sobote ali nedelje za kaj drugega, kot za plezanje v gorah. To so bila leta, ko sem vsak svoj prosti trenutek namenil alpinizmu in s tem visokim goram in z vsem, kar je pač povezano z njimi. "Nizki hribi" me niso popolnoma nič zanimali, celo namenoma sem jih zanemarjal. Vedel sem sicer, da obstaja Pohorje (prehodil sem ga dvakrat ali trikrat) pa nam bližji Paški Kozjak, Gora Oljka, Uršlja Gora... vendar me v tistih časih tako "nizki bregi" niso privlačili.

Pa so minila leta in ta moja razmišljanja sem nenadoma prerasel. Ugotovil sem, da so "nizki hribi" prav tako lepi, samo na prav način jih je treba doživljati in vsrkati vase.

K temu mi je pomagal, ne boste verjeli, mountain bike, po naše GORSKO KOLO, ali pa, kot rečemo v žargonu, "PICIKL".

Na kolesu sem spoznal Šaleško dolino in njeno okolico. In ko sva z Ivčem pred nekaj leti prevozila Šaleško transverzalo, sem zgroženo ugotovil, da sem v svoji prejšnji ozkosti veliko zamudil. S tem bi rad izrekel veliko priznanje vsem tistim velenjskim planinskim zanesenjacom, ki so začrtali in označili tako lepo in slikovito pot okoli te naše, žal, že dokaj izčrpane doline. S tem so dali možnost vsem, ki radi hodijo v naravo in planinarijo,

da spoznajo okolico Velenja, ki je zelo lepa in slikovita. Sliši se morda "hečno", vendar verjemite mi, da tričetrtine Velenjčanov ne pozna svoje bližnje okolice.

Veliko premalo Velenjčanov tudi kolesari. V

to sem prepričan, saj bi imelo veliko voznikov osebnih avtomobilov, če bi bili kolesarji, drugačen odnos do njih.

Tako pa..., bolje, da ne govorim.

Ničkolikokrat sem na lastni koži doživel odnos avtomobilistov do kolesarjev. Kot da te na cesti sploh ni. Prehitevajo te, čeprav nasproti pelje avtomobil in te s tem potiskajo na bankino. KOT DA TE NI. Izsiljujejo prednost tako, da te prehitijo ter tik pred tabo zavijejo v desno. KOT DA TE NI. Zatrobijo ti tik za ritjo, da se ustrašiš in ... KOT DA TE NI. In še in še.

VOZNIKI AVTOMOBILOV, bodite vsaj enkrat v življenju **KOLESARJI** in si preberite tole!

Naše telo je ustvarjeno za gibanje. Da bi ostali zdravi, moramo biti ves čas telesno aktivni. Le tako bomo dosegli dobro telesno kondicijo.

Eden izmed najučinkovitejših načinov za pridobitev in ohranjanje dobre telesne kondicije in s tem tudi zdravja je **KOLESARJENJE**. Kolo lahko vozimo praktično povsod, celo doma v stanovanju. Ena od prednosti kolesarjenja je, da omogoča uravnotežen pristop k redni telesni vadbi. Kolesarjenje aktivira celo telo, je aerobni šport, ki vam bo pomagal okrepiti srce, znižati krvni pritisk, povečati življenjsko energijo, izgorevati odvečne maščobe, zmanjšati strese in nape-tosti.

Tako boste tudi v avtomobilu bolj sproščeni in manj agresivni kot dosedaj.

V strokovni literaturi sem prebral, da je možnost nesreč pri kolesarjenju manjša kot pri mnogih drugih fizičnih aktivnostih. To že drži, če ne bi bilo na cesti avtomobilov in v njih

"Bicikel pomaga, da se učimo ljubiti zemljo, njeno površino, planet in ves kozmos. Na biciklu je človek v stiku z elementi. Skupaj z oblaki in soncem in mokroto in suhoto, klanci in spusti. Tako lahko najbolj iz prve roke raziskuješ obraz tega planeta, na katerem si se rodil, doživljaš vsako njegovo poro, gubo in mozolj, vsak prdec in slasten izcedek... Dihaš, hropeš, švicaš, matraš se, porivaš, vlačiš, ljubiš in sovražiš, povezuješ se globlje in globlje, tvoja zveza s to zvezdo je vse močnejša, postajaš nekaj takšnega kot njen ljubimec, partner, sodelavec... vse bolj navezan in odvisen... in še kaj..."

Tomo Križnar, svetovni kolesarski popotnik

voznikov, ki niso bili nikdar v življenju na kolesu. Tako pa, dokler bo na naših cestah toliko agresivnih in brezobzirnih voznikov, bomo varneje kolesarili po gozdnih poteh in kolovozih. O kolesarskih poteh lahko v Sloveniji zaenkrat samo sanjamo, kaj šele o prometnih predpisih, ki bi upoštevali kolesarje. Na Nizozemskem so za kolesarje uredili "hitre" steze in prilagodili prometne predpise. Pogosto imajo prednost kolesarji pred avtomobilisti, zaradi njihove varnosti pa morajo šoferji hitrost prilagoditi hitrosti kolesarjev.

Kako pa pri nas?

Ko se čez poletje vozim v službo s kolesom, me nekateri gledajo kot pravo čudo, kot neko eksotično pojavo. Res pa je, da je vožnja iz Velenja v Nove Preloge smrtno nevarno početje. Če mi ne verjamete, se poskusite peljati vsaj enkrat.

Da pa ne bi krcal samo avtomobiliste, bi rad dodal še nekaj nasvetov kolesarjem.

Torej, KOLESARJI, POZOR!

Da k takšnemu siromašenju naše splošne kulture (avtomobilisti, zakoni,...) ne bi svojega dodali tudi kolesarji, se moramo držati nekaterih pravil tudi **KOLESARJI**.

Vsepopvek se pač ne smemo voziti. Držati se moramo poljskih in gozdnih cest ter utrjenih kolovozov. Voziti se ne smemo po travnikih, njivah in gozdovih izven utrjenih cest.

Tudi kolesarji moramo vožnjo prilagoditi drugim udeležencem v prometu, predvsem pešcem, ki naj imajo prednost. Med vožnjo po samotnih poteh povzročajmo čim manj hrupa, da ne plašimo divjadi. Posebna pozornost naj velja vožnji po planinskih poteh in pašnikih, kjer čim manj plašimo živino. Seveda je pri vsem tem treba spoštovati lastnino na poljih, sadovnjakih in v gozdovih ob poti. Ob tem naštevanju sem se spomnil na dogodek med kolesarjenjem čez Pohorje, ko me je na Rogli nesramno okregal moški s fotoaparatom in daljnogledom okoli vratu ter s tranzistorjem v roki, češ da kolo ne spada na Pohorje. On se je na Roglo pripeljal z avtomobilom, na travniku pekel čevape ter za seboj pustil še kup svinjarije. In tak naj bi meni delil nasvete.

Najverjetneje si je predstavljal, da je nekakšen varstvenik narave, eden izmed

mnogih, ki narave še nikdar ni okusil, jo doživel, kaj šele, da bi zanjo kaj naredil. Eden izmed tistih, ki trdi, da gorska kolesa povzročajo gromozansko škodo in celo erozijo. Ne ve pa, da nekateri kmetje samo z eno vleko podrtega drevesa s traktorjem povzročijo tako škodo na gozdnih tleh ter na podrast, da jo z gorskim kolesom ne bi mogel nikoli in nikdar narediti.

Ja, še veliko bi vam lahko govoril o svojih doživetjih na biciklu. Na srečo je veliko več lepih. O teh pa morda kdaj drugič.

Želim vam vso srečo, veselje in užitek pri vašem kolesarjenju.

Hans Avberšek

Kolesarska steza od Velenja do Šoštanja

Morda pa se bodo za kolesarje vremena le zjasnila. Premogovnik Velenje je namreč pri Zavodu za urbanizem Velenje naročil izdelavo strokovnih osnov za gradnjo kolesarske steze med Velenjem in Šoštanjem. Gre za del načrtov iz obveznih republiških izhodišč, ki med drugim predvidevajo tudi mrežo kolesarskih stez po vsej Sloveniji. Naročilo za izdelavo osnov je prišlo iz našega podjetja zato, ker bo steza večinoma potekala po degradiranem območju, speljana pa bo večinoma po lastni trasi in -kjer se bo le dalo - stran od glavnih prometnih cest.

Torej se v prihodnosti kolesarjem le obeta varnejše in prijetnejše kolesarjenje!

Mali nogomet

Komisija za rekreacijo razpisuje tekmovanje v malem nogometu v I., II. in ligi veteranov za leto 1997. Tekmovanja bodo potekala na igrišču za mali nogomet v TRC Jezero.

I. LIGA

1. krog - 8. maja

Priprave : Skupne službe ob 17.00

Elektro-strojna dejavnost : Jamski transport ob 17.45

Klasirnica : Jama Pesje ob 18.30

2. krog - 15. maja

Skupne službe : Jama Pesje ob 17.00

Jamski transport : Klasirnica ob 17.45

Priprave : Elektro-strojna dejavnost ob 18.30

3. krog - 22. maja

Elektro-strojna dejavnost : Skupne službe ob 17.00

Klasirnica : Priprave ob 17.45

Jama Pesje : Jamski transport ob 18.30

4. krog - 29. maja

Skupne službe : Jamski transport ob 17.00

Priprave : Jama Pesje ob 17.45

Elektro-strojna dejavnost : Klasirnica ob 18.30

5. krog - 5. junija

Klasirnica : Skupne službe ob 17.00

Jama Pesje : Elektro-strojna dejavnost ob 17.45

Jamski transport : Priprave ob 18.30

II. LIGA

1. krog - 5. maja

Elektro-strojna dejavnost III : Zračenje ob 17.00

HTZ : Elektro-strojna dejavnost II ob 17.45

Jamske gradnje : Jama Škale ob 18.30

Jama Preloge prosta

2. krog - 12. maja

Elektro-strojna dejavnost II : Jamske gradnje ob 17.00

Zračenje : HTZ ob 17.45

Jama Preloge : Elektro-strojna dejavnost III ob 18.30

Jama Škale prosta

3. krog - 19. maja

HTZ : Jama Preloge ob 17.00

Jamske gradnje : Zračenje ob 17.45

Jama Škale : Elektro-strojna dejavnost II ob 18.30

Elektro-strojna dejavnost III prosta

4. krog - 26. maja

Zračenje : Jama Škale ob 17.00

Jama Preloge : Jamske gradnje ob 17.45

Elektro-strojna dejavnost III : HTZ ob 18.30

Elektro-strojna dejavnost II prosta

5. krog - 2. junija

Jamske gradnje : Elektro-strojna dejavnost III ob 17.00

Jama Škale : Jama Preloge ob 17.45

Elektro-strojna dejavnost II : Zračenje ob 18.30

HTZ prost

6. krog - 9. junija

Jama Preloge : Elektro-strojna dejavnost II ob 17.00

Elektro-strojna dejavnost III : Jama Škale ob 17.45

HTZ : Jamske gradnje ob 18.30

Zračenje prosto

7. krog - 16. junija

Jama Škale : HTZ ob 17.00

Elektro-strojna dejavnost II : Elektro-strojna dejavnost III ob 17.45

Zračenje : Jama Preloge ob 18.30

Jamske gradnje proste

Teniška liga '97

Komisija za šport in rekreacijo razpisuje tekmovanje delavk in delavcev podjetja v tenisu. Tekmovanja bodo potekala v I. in II. ligi za moške in v I. ligi za ženske ob sredah na teniških igriščih TRC Jezero. Moški igrajo štiri igre posamezno in eno igro dvojic, ženske pa dve igri posamezno in eno igro dvojic. Pri rezultatu 8/8 oziroma 6/6 se igra tie break.

MALI NOGOMET

LIGA VETERANOV

1. krog - 6. maja

Jama Pesje : Priprave ob 17.00

Jama Škale : Klasirnica ob 17.30

Jama Preloge : HTZ ob 18.00

Elektro-strojna dejavnost prosta

2. krog - 13. maja

Klasirnica : Jama Preloge ob 17.00

Priprave : Jama Škale ob 17.30

Elektro-strojna dejavnost : Jama Pesje

ob 18.00

HTZ prost

3. krog - 20. maja

Jama Škale : Elektro-strojna dejavnost

ob 17.00

Jama Preloge : Priprave ob 17.30

HTZ : Klasirnica ob 18.00

Jama Pesje prosta

4. krog - 27. maja

Priprave : HTZ ob 17.00

Elektro-strojna dejavnost : Jama Pre-

loge ob 17.30

Jama Pesje : Jama Škale ob 18.00

Klasirnica prosta

5. krog - 3. junija

Jama Preloge : Jama Pesje ob 17.00

HTZ : Elektro-strojna dejavnost ob

17.30

Klasirnica : Priprave ob 18.00

Jama Škale prosta

6. krog - 10. junija

Elektro-strojna dejavnost : Klasirnica

ob 17.00

Jama Pesje : HTZ ob 17.30

Jama Škale : Jama Preloge ob 18.00

Priprave proste

7. krog - 17. junija

HTZ : Jama Škale ob 17.00

Klasirnica : Jama Pesje ob 17.30

Priprave : Elektro-strojna dejavnost ob

18.00

Jama Preloge prosta

I. liga moški - ob sredah od 15. do 19. ure

1. krog - 7. maja

Skupne službe : Jamski transport - igrišče 1

Elektro-strojna dejavnost I : Priprave - igrišče 2

Zračenje : Klasirnica - igrišče 3

2. krog - 14. maja

Jamski transport : Klasirnica - igrišče 3

Priprave : Zračenje - igrišče 2

Skupne službe : Elektro-strojna dejavnost I - igrišče 1

3. krog - 21. maja

Elektro-strojna dejavnost I : Jamski transport - igrišče 3

Zračenje : Skupne službe - igrišče 2

Klasirnica : Priprave - igrišče 1

4. krog - 28. maja

Jamski transport : Priprave - igrišče 2

Skupne službe : Klasirnica - igrišče 1

Elektro-strojna dejavnost I : Zračenje - igrišče 3

5. krog - 4. junija

Zračenje : Jamski transport - igrišče 3

Klasirnica : Elektro-strojna dejavnost I - igrišče 2

Priprave : Skupne službe - igrišče 1

II. liga moški - ob sredah od 15.00 do 17.30

1. krog - 7. maja

Jama Pesje : Praktično izobraževanje - igrišče 6

Elektro-strojna dejavnost II : Skupne službe II - igrišče 7

Jama Preloge : Jama Škale - igrišče 8

2. krog - 14. maja

Praktično izobraževanje : Jama Škale - igrišče 6

Skupne službe II : Jama Preloge - igrišče 7

Jama Pesje : Elektro-strojna dejavnost II - igrišče 8

3. krog - 21. maja

Elektro-strojna dejavnost II : Praktično izobraževanje - igrišče 6

Jama Preloge : Jama Pesje - igrišče 7

Jama Škale : Skupne službe II - igrišče 8

4. krog - 28. maja

Praktično izobraževanje : Skupne službe II - igrišče 6

Jama Pesje : Jama Škale - igrišče 7

Elektro-strojna dejavnost II : Jama Preloge - igrišče 8

5. krog - 4. junija

Jama Preloge : Praktično izobraževanje - igrišče 6

Jama Škale : Elektro-strojna dejavnost II - igrišče 7

Skupne službe II : Jama Pesje - igrišče 8

I. liga ženske - ob sredah od 17.30 do 19.30

1. krog - 7. maja

Kadrovska služba : Razvoj - igrišče 6

Računovodska služba : Finančna služba - igrišče 7

Kompenzacije : Priprava dela - igrišče 8

2. krog - 14. maja

Razvoj : Priprava dela - igrišče 6

Finančna služba : Kompenzacije - igrišče 7

Kadrovska služba : Računovodska služba - igrišče 8

3. krog - 21. maja

Računovodska služba : Razvoj - igrišče 6

Kompenzacije : Kadrovska služba - igrišče 7

Priprava dela : Finančna služba - igrišče 8

4. krog - 28. maja

Razvoj : Finančna služba - igrišče 6

Kadrovska služba : Priprava dela - igrišče 7

Računovodska služba : Kompenzacije - igrišče 8

5. krog - 4. junija

Kompenzacije : Razvoj - igrišče 6

Priprava dela : Računovodska služba - igrišče 7

Finančna služba : Kadrovska služba - igrišče 8

DJ

In memoriam

Avgust Terglav

Neozdravljiva bolezen je mnogo prezgodaj iz naših vrst v četrtek, 17. aprila, iztrgala našega nekdanjega sodelavca, vodjo reševalne čete, glavnega inženirja, predsednika Rudarske godbe in predvsem prijatelja Avgusta Terglava.

Gust se je premogovništvu zapisal v celoti. K temu je verjetno mnogo prispeval že njegov oče, tudi rudar, saj je Gust že kot šestnajstleten fantič na očetovo pobudo opravil prvo prakso v Rudniku lignita Velenje.

Rudarsko tehnično šolo je leta 1959 končal v Ljubljani, leta 1967 pa je diplomiral na oddelku za montanistiko Univerze v Ljubljani. Ko se je leta 1968 zaposlil v velenjskem premogovniku, je bil najprej asistent v takrat zelo zahtevni jami Zapad, nato tehnični vodja jame Vzhod. V letu 1976 je postal vodja študijskega oddelka in pomočnik direktorja premogovnika, nato pa je v letu 1979 začel voditi proizvodnjo premoga kot glavni inženir. Tega leta je prevzel tudi zelo zahtevno mesto vodje rudniške reševalne čete. Od leta 1988 do invalidske upokojitve leta 1991 je bil tudi vodja centralne jamske reševalne službe za Slovenijo in Hrvaško.

Vse to so podatki, ki veliko in hkrati tako malo povedo o človeku. Delovna pot Avgusta Terglava je bila zelo zahtevna, saj je bila povezana z razvojem odkopne metode, z uvajanjem mehaniziranega odkopavanja, s krajšanjem odkopne fronte in z gonjo za čim večjo proizvodnjo. Bila pa je povezana tudi s številnimi nesrečami v premogovniku, z jamskimi požari, z vdori vode in plinov. Kot reševalec ali vodja reševanja je Gust sodeloval v kar 37. akcijah.

Inženir Terglav bi lahko ostal v poprečju rudarskega angažiranja na začetku sedemdesetih let, če ne bi imel izredno pretanjenega odnosa do jamskih sodelavcev in do delovišč - še posebej odkopov. On je preprosto vedel za vsako težavo in tudi za vsako dobro opravljeno delo. Zelo pogosto je obiskoval jamo in se veliko pogovarjal z ljudmi. Na videz trd, pa vendar v sebi zelo človeški, je vsem vlival veliko zaupanja. Ne on, ne njegovi sodelavci si tega v svoji okoreli naravi nismo znali vedno pokazati.

Zdaj bo samotno in drugače v naših vrstah brez Gusta. Samotno in drugače v vrstah sodelavcev, prijateljev, sošolcev, godbenikov, reševalcev. Med vsemi nami pa bo ostal v večnem spominu. Želimo mu miren počitek in se poslavljamo s pozdravom, ki ga je v svojem bogatem, a prekratkem življenju, tolikokrat izrekel: srečno!

Dr. Franc Žerdin

Zahvala

Ob izgubi mojega očeta Jožeta Grčarja se iskreno zahvaljujem za darovano cvetje sindikatu in kolektivu podjetja ter vsem sodelavcem pri Jamskem transportu Škale za darovano pomoč.

sin Jože Grčar

Zahvala

Ob smrti mojega očeta se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem ter sindikalni podružnici Tehničnega sektorja za izražena sožalja, cvetje in denarno pomoč.

sin Nehid Melić

Zahvala

Ob smrti mojega očeta se zahvaljujem sindikalni podružnici Jamskega transporta za denarno pomoč.

Anto Tomič

Zahvala

Ob smrti mame se zahvaljujem sindikalni podružnici Jame Preloge in vsem sodelavcem za darovano pomoč.

Hajrudin Hatunič

Celje - skladišče

D-Per
65/1997

5000004547,3

COBISS

PONUJAMO

**MOŽNOST OGLAŠEVANJA
V NAJBOLJ BRANEM MESEČNIKU
V ŠALEŠKI DOLINI.**

**VSAK OGLAS
VAM BO PRINESEL
ODGOVOR NA VPRAŠANJE,
KAKO LAHKO 20.000 LJUDI VPLIVA
NA USPEŠNO POSLOVANJE VAŠEGA PODJETJA.**

**OBIŠČITE NAS V UREDNIŠTVU RUDARJA
NA PARTIZANSKI 78 V VELENJU
ALI POKLIČITE NA TELEFON 853-321, INTERNO 18-15
IN PREPUSTITE SKRBI,
DA BO VAŠE SPOROČILO DOSEGLO POTROŠNIKE,
NAM.**

PRAZNE STRANI